

60. Yeni medyada Türk-Alman ilişkileri bağlamında Türkçe ve Almanca söylem türlerinin karşılaştırmalı analizi¹

Derya Koray DÜŞÜNCELİ²

APA: Düşünceli, D. K. (2023). Yeni medyada Türk-Alman ilişkileri bağlamında Türkçe ve Almanca söylem türlerinin karşılaştırmalı analizi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö13), 1002-1042. DOI: 10.29000/rumelide.1378970.

Öz

Bu çalışmada, Türk-Alman ilişkileri bağlamında yeni medya ortamı Twitter üzerinde üretilen Türkçe ve Almanca söylem türlerinin Hollandalı dilbilimci Teun A. van Dijk'ın eleştirel söylem çözümlemesi modeli doğrultusunda detaylı bir şekilde analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu hedef doğrultusunda, özellikle Şansölye Angela Merkel iktidarı (2005-2021) boyunca Türkiye ve Almanya arasında meydana gelen başlıca krizler bağlamında ortaya çıkan Türkçe ve Almanca söylemler ele alınmıştır. Çalışmanın analiz sürecinde, söylem çözümlemesinin önde gelen kuramcılarında Teun A. van Dijk'ın eleştirel söylem çözümlemesi modeline dayalı olarak geliştirilen "Twitter için Eleştirel Söylem Çözümlemesi" şablonu kullanılmıştır. Bu şablon üzerinden Türk-Alman ilişkileri bağlamında Twitter'da Türkçe ve Almanca üretilen ve dolaşıma sokulan dört farklı söylem türü örneği detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Analiz sonuçları, Twitter adlı yeni medya ortamında her iki toplumun da benzer temaları ve dil stratejilerini kullanarak söylemler ürettiğini göstermiştir. Aynı zamanda, eleştirel söylem çözümlemesi yöntemiyle gerçekleştirilen bu analiz, dilin kullanımıyla şekillenen söylemin detaylı bir analizini sunarak Türk ve Alman toplumlarının dinamiklerini anlama konusunda değerli veriler ortaya koymuştur. Sonuç olarak, bu çalışmada iki farklı dilde çeşitli söylem türlerinin analiz edilmesi yoluyla özellikle nefret söylemi odaklı bilimsel araştırmalara yeni bir perspektif sunulmuştur. Bu analizler, Türk-Alman ilişkileriyle ilgili olarak kamuoyunu, medyayı ve diğer paydaşları etkileyen söylemlerin karmaşıklığını ve etkilerini daha derinlemesine anlamamıza katkı sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Yeni medya, sosyal medya, Türk-Alman ilişkileri, söylem analizi, söylem türleri

Comparative analysis of Turkish and German discourse types in the Context of Turkish-German Relations in New Media

Abstract

This study aims to analyse in detail the Turkish and German discourse types produced on the new media environment Twitter in the context of Turkish-German relations in line with the critical discourse analysis model of Dutch linguist Teun A. van Dijk. In line with this objective, the Turkish and German discourses that emerged in the context of the main crises between Turkey and Germany during the Chancellor Angela Merkel's rule (2005-2021) were analysed. In the analysis process of the study, the "Critical Discourse Analysis for Twitter" template developed based on the critical discourse

¹ Bu çalışma, Prof. Dr. Dursun ZENGİN danışmanlığında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsünde 2023 yılında yayımlanan "Yeni Medyada Türk-Alman İlişkileri Bağlamında Söylem Türleri" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

² Arş. Gör. Dr., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Alman Dili ve Edebiyatı ABD (Ankara, Türkiye), kdusunceli@ankara.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-5491-5095 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 09.08.2023-kabul tarihi: 23.10.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1378970]

analysis model of Teun A. van Dijk, one of the leading theorists of discourse analysis, was used. Through this template, examples of four different discourse types produced and circulated in Turkish and German on Twitter in the context of Turkish-German relations were analysed in detail. The results of the analysis have shown that both societies produce discourses using similar themes and language strategies in the new media environment called Twitter. At the same time, this analysis, which was carried out with the critical discourse analysis method, provided valuable data for understanding the dynamics of Turkish and German societies by providing a detailed analysis of the discourse shaped using language. In conclusion, this study offers a new perspective to scientific research on hate speech by analysing various types of discourse in two different languages. These analyses will contribute to a deeper understanding of the complexity and effects of discourses that influence public opinion, media and other stakeholders in relation to Turkish-German relations.

Keywords: New media, social media, Turkish-German relations, discourse analysis, discourse types

1. Giriş

İletişim teknolojilerinin hızlı evrimi ve dijital platformların etkisiyle, medya alanı dönüşüm ve yeniliklerle dolu bir döneme girmiştir. Bu evrimsel süreçte ortaya çıkan yeni medya, geleneksel medyanın işleyişini, içeriğini, dilini ve iletişim dinamiklerini kökten değişirmiştir. Özellikle Twitter, Facebook, YouTube gibi yeni medya ortamları, küresel ilişkilerin, kültürel etkileşimlerin ve toplumsal dinamiklerin şekillenmesinde öncü bir rol üstlenmektedir. Bu yeni medya ortamlarında üretilen içerikler, dil ve iletişim pratikleri üzerinde yenilikçi bir perspektif sunmaktadır. Bu bağlamda, yeni medya ortamlarında üretilen içeriklerin analizi, Türk-Alman ilişkilerinin bu ortamlardaki yansımalarını ve dil kullanımı üzerindeki etkilerini anlamak açısından büyük bir öneme sahiptir.

Türk-Alman ilişkilerinin yeni medya ortamlarındaki yansımaları ile dil kullanımıyla ortaya çıkan söylemleri derinlemesine anlamayı hedefleyen bu çalışmanın temel amacı, yeni medya ortamlarında üretilen ve dolaşıma sokulan Türkçe ve Almanca söylemleri Türk-Alman ilişkileri bağlamında analiz etmektir.

Türk-Alman ilişkileri, köklü bir tarihe sahip olup siyasi, ekonomik ve kültürel alanlarda derinlemesine etkileşimler barındıran karmaşık bir bağlamı yansıtmaktadır. Bu ilişkiler, yeni medya ortamlarında kullanıcılar tarafından nasıl kurgulanmakta ve ifade edilmektedir? Yeni medyada hangi söylem türleri ve dil stratejileri kullanılmaktadır? Yeni medyada Almanca ve Türkçe üretilen söylemlerin özellikleri nelerdir? Bu sorular, çalışmanın çerçevesini oluşturmaktadır. Bu sorular doğrultusunda, çalışmada Türk-Alman ilişkileri bağlamında Türkçe ve Almanda söylemlerin yeni medya ortamlarında nasıl kurgulandığı ortaya konacaktır. Bu çerçevede çalışmada yeni medya ortamlarındaki Türkçe ve Almanca söylemlerin nasıl inşa edildiği içeriksel özellikleri kapsamında ele alınacaktır.

Bu çalışmanın önemi, Türk-Alman ilişkilerinin yeni medya ortamlarında nasıl temsil edildiğinin anlaşılması ve bu temsillerin dil kullanımı üzerindeki etkilerinin anlamlandırılmasıdır. Çalışma, yeni medya ortamlarında üretilen ve dolaşıma sokulan Almanca ve Türkçe söylemleri kapsamlı bir şekilde inceleyerek bu iki dildeki söylemlerin benzerliklerini ve farklılıklarını açığa çıkaracaktır. Böylece Türk-Alman ilişkilerinin yeni medya ortamlarında nasıl şekillendiği ve ifade edildiği daha derinlemesine anlaşılacaktır.

Yeni medya ortamlarında üretilen ve dolaşıma sokulan Almanca ve Türkçe söylemlerin karşılaştırmalı bir şekilde incelenmesi, bu çalışmanın özgün niteliğini oluşturmaktadır. Mevcut literatür incelendiğinde, yeni medya ve söylemler üzerine birçok çalışmanın bulunduğu ancak çoğunun tek bir dilde ve belirli bir söylem türü [nefret söylemi] üzerine odaklandığı görülmektedir. Bu eksiklikten yola çıkan bu çalışma yeni medya ortamlarından Twitter'da yer alan Türkçe ve Almanca söylemleri karşılaştırmalı olarak ele alarak Almanca ve Türkçenin söylem özelliklerini keşfetmeyi, yorumlamayı ve değerlendirmeyi hedeflemektedir. Bununla birlikte yeni medyada iki farklı dilde üretilen söylemin analizi, Türk-Alman ilişkilerinin anlaşılmasına yeni bir bakış açısı getirecektir. Aynı zamanda, dilin uluslararası ilişkilerdeki rolünü anlamamıza ve dilin nasıl kullanıldığını kavramamıza yardımcı olacaktır.

Çalışma, giriş, kuramsal çerçeve, yöntem, evren ve sınırlılıklar, veri toplama ve analiz, bulgular ve sonuç bölümlerinden oluşmaktadır. Kuramsal bir girişin ardından çalışmanın yöntemi açıklanacaktır. Daha sonra veri toplama ve analiz süreçleri ayrıntılı bir şekilde ele alınacaktır. Bulgular bölümünde, Türkçe ve Almanca söylemlerin analiz sonuçları sunulacak ve bu söylemlerin türsel özellikleri belirlenecektir. Sonuç bölümünde, elde edilen bulguların değerlendirilmesi ile çalışmanın genel sonucunu sunulacaktır.

2. Kuramsal çerçeve

Söylem: Kökleri çok eski dönemlere uzanan, Batı Felsefesine özgü bir terim olan “söylem”, Eski Latince *discurrere* ve *discursus* kelimelerinin yansımaları olan “bir oraya bir buraya koşuşturma”, “gidiş-gelişler”, “sapma”, “girişimler” ve “yayıma” gibi geniş bir yelpazedeki anlamlarıyla ilişkilendirilmiştir (Bußmann, 1990; Best, 1982). Bununla birlikte söylem mecazi bir anlamda “bir şey hakkında iletişim”, “özne hakkında uzun uzadıya konuşma” şeklinde anlaşılabilir (Sözen, 2017, s. 17). Orta çağ Latincesinde *discursus* sözcüğü, “hararetili tartışma” ve “bir yörünge etrafında dönen”, “karşılıklı iletişim” ve “görüşme” anlamlarına da gelmiştir (Barthes, 1993; Wodak, 1996'dan akt. Sözen, 2017, s. 17). Almanca'nın Etimolojik Sözlüğü'ne göre söylem terimi 16. yüzyılın başlarında Fransızcadan (*discours*) türetilerek Latince'den Almancaya geçmiştir. Terim, “ilişki”, “münasebet”, “müzakere”, “ayrışma”, “koşuşturma”, “sapma”, “yayıma” ve “(kelimelerle) bir şey ifade etme” gibi çeşitli anlamları içermektedir (Kluge, 1989, s. 290). Schalk'ın makalesinde etraflıca incelediği üzere zaman içinde söylem terimi eski Latince'de tıp biliminden astronomiye, felsefeden askerî terminolojiye kadar birçok farklı alanda kullanılmış ve anlam değişikliklerine uğramıştır (Schalk, 1997, s. 61-64). Eski Latince kaynaklara göre *discurrere* ve *discursus* kavramları antik dönemde genellikle *fastidium* (iğrenme, tiksinti) ve *confusio* (şaşkınlık, düzensizlik, kafa karışıklığı) anlamlarının yanı sıra “panik”, “kaçış”, “plansız veya gelişigüzel bir arayış” veya “savaşçıların sürü halindeki hareketleri” için kullanılmıştır. Seneca tarafından ayrıca “zihinsel öz disiplin yoksunluğunu” ifade etmek için kullanılmıştır (Kohlhass, 2000, s. 37). Bu bilgiler, söylem teriminin kökeni hakkında elde edilen verilerdir ve bu terimin Eski Latince kaynaklarda çeşitli anlamlarda kullanıldığını ve kullanımda bir tutarlılık sağlanmadığını göstermektedir.

Söylem terimini felsefi anlamda 13. yüzyılda ilk kullanan kişi filozof Aquinolu Thomas olmuştur (Titscher, Wodak, Meyer ve Vetter, 1998, s. 43). O dönemde söylem, skolastik terminolojinin bir parçası olarak kabul edilmiş ve daha çok mantık felsefesiyle ilişkilendirilmiştir. Skolastik terminolojide, söylem mantıksal akıl yürütmenin biçimsel yapı taşlarını ve akıl anlayışını tanımlamıştır (Messerschmidt ve Saar, 2014; Keller, 2005). 16. yüzyılda ise söylem, sadece mantık düzleminden çıkıp dil kullanımı bağlamına taşınmış ve retorikte kullanılmıştır (Schalk, 1997, s. 103). Bu sayede, 16. yüzyıl İtalya'sında söylem kendine özgü özelliklere sahip bir tür olarak ortaya çıkmış ve akademik söylev (*discurso*) olarak

adlandırılmıştır (Keller, 2005, s. 98). Bu dönemde, bir konu hakkında sistemli akademik incelemeler, sunumlar, makaleler ve tartışmalar söylem (discorsi) olarak anılmıştır (Schalk, 1997; Kohlhass, 2000). Benzer bir kullanım 16. ve 17. yüzyıllarda Fransızcada da görülmüştür. Fransızcada, söylem (discours), genellikle sözlü ve yazılı araştırmalarda savunma, giriş, haber, açıklama, kanıt ve sonuç gibi anlamlarda kullanılmıştır (Schalk, 1997, s. 83-84). 17. ve 18. yüzyıl İngiliz felsefesinde David Hume ve Jeremy Bentham, söylemi hem akılcı hem de genel dilsel yapı olarak ele almışlardır. Bu düşünce geleneğine göre “dil söylem aracı olarak” tanımlanmıştır (Keller, 2005, s. 99). 19. yüzyıla gelindiğinde, söylem Amerikan Pragmatizmi bağlamında “söylem evreni” (universe of discourse) kategorisine dahil edilmiştir. 20. yüzyıla gelindiğinde ise dil ve söylem, kuramsal düzeyde tartışılmaya başlanmıştır (Duman, 2018, s. 155).

21. yüzyılda, geniş bir yelpazede yaygın olarak kullanılan söylem terimi hem günlük konuşma dilinde hem de bilimsel dilde sıkça karşımıza çıkmaktadır. Ancak detaylı kaynak araştırması, söylemin kesin ve net bir tanımı üzerinde genel bir uzlaşım olmadığını göstermektedir. Bu durum söylem teriminin öncelikle felsefe, dilbilim, antropoloji ve psikoloji gibi alanların inceleme konusu olarak ortaya çıkmasından ve daha sonra diğer alanlarda da kullanılmaya başlanmasından kaynaklanmaktadır (Schiffirin, Tannen ve Hamilton, 2015, s. 1). Söylemin tanımsal sınırlarını net bir şekilde çizmek zor olabilir, ancak onu çok disiplinli bir ağın bir parçası olarak görmek ve Schalk'ın Umberto Eco'ya dayanarak ifade ettiği gibi “çatı kavram” olarak düşünmek mümkündür (Schalk, 1997, s. 56).

Geçmiş elli yıl boyunca, dilbilimcilerden insanbilimcilere, yazın kuramcılarında toplumbilimcilere kadar birçok kesim, toplumun her alanında benimsenen ve kullanılan bir terim olan söyleme farklı açılardan yaklaşmıştır. Bir dilbilimci için söylem “cümlelerin ötesindeki” anlamına gelebilirken, bazı kişiler için söylem, “dil kullanımına” işaret edebilmektedir (Kantar, 2016, s. 4). Örneğin, Vardar söylemi “söz; dilin sözlü veya yazılı olarak ifade edilmesi, konuşan bireyin kullanımı, sözcük; başlangıcı ve sonu olan bir ifade oluşturan bir veya birden fazla cümle, cümlelerin sınırlarını aşan ve cümleleri birbirine bağlayan ifade” (Vardar, 2002, s. 179) şeklinde tanımlarken, Norman Fairclough söylemi hem konuşma hem de yazı olarak sosyal pratikte görülen dil kullanımının bir türü (Fairclough, 1992, s. 28) şeklinde ele almıştır. Van Dijk göre ise söylem metinler, konuşmalar veya iletişim bağlamlarının daha geniş toplumsal, kültürel ve ideolojik bağlam içindeki kullanımınıdır. Onun perspektifine göre söylem, dilin ötesine geçerek iletişim süreçlerini, anlamı ve toplumsal ilişkileri anlamak için bir araçtır (van Dijk, 2009).

Söylem çözümlemesi: Söylem çözümlemesi veya söylem analizi, temel olarak söylenenlerin ve yazılanların biçimsel ve işlevsel özelliklerinin incelendiği geniş bir alandır (Yule, 1996, s. 83). Bu yöntem, söylemi üreten ve sürdüren kuralları, yapıları ve durumları belirlemeyi amaçlar (Fairclough, 2003). Vardar'a göre söylem çözümlemesi tümce sınırlarının ötesine geçerek daha yüksek düzeyde yer alan söz ürünlerine yönelik bir analiz yaklaşımıdır (Vardar, 2002, s. 180). Sosyal bilimlerde öne çıkan bir araştırma yöntemi olan söylem çözümlemesi, sözlü, yazılı ve sözsüz metinlerden oluşan materyaller üzerine odaklanır (Sözen, 2017, s. 79).

Günay'a göre söylem çözümlemesinin amacı, anlamsal yapıları derinlemesine inceleyerek söylemlerin anlamsal değerlerini ve tutarlılık biçimlerini belirlemektir (Günay, 2018, s. 107). Bu tür bir çözümleme, konuşan kişinin ifadelerinin ötesinde, gerçekte ne demek istediğini veya istemediğini anlamayı amaçlar. Aynı zamanda, tüm sözlü üretimi değil, belirli bir bağlam içindeki ifadeleri incelemeye odaklanır (Günay, 2018, s. 55). Sözen'e göre söylem çözümlemesinin amacı, dili bir pratik olarak inceleyerek farklı

anlamaların nasıl oluşturulduğunu ve bilginin veya güç ilişkilerinin yapılarını ve bu yapıların nasıl değişip dönüştüğünü anlamaktır (Sözen, 2017, s. 80).

Kocaman'a göre söylem incelemecisi için her cümlelerin ötesinde, birbirine bağlı cümlelerin iletişimsel değeri önemlidir (Kocaman, 2009, s. 9). Cangöz, toplumsal ve kültürel bağlamda farklı dil kullanımlarını söylem çözümlemesi yoluyla açıklığa kavuşturmaya çalıştığını belirtir. Bu çözümleme biçimi anlamın nasıl oluşturulduğuna dair soruları yanıtlama ve genellikle söylemin hangi koşullar altında şekillendiğini araştırma amaçlarına hizmet eder. Bu bağlamda, söylem çözümleme çalışmaları, anlamın nasıl oluşturulduğunu kavrama ve istenen etkinin nasıl yaratıldığını inceleme çabası olarak da değerlendirilebilir (Cangöz, 1999, s. 45).

Söylem çözümlemesi için tek bir kaynağa atıfta bulunmanın zorluğu kadar söylem çözümlemesi aşamalarının belirli bir kesin yöntem veya formülasyon içermediği bir gerçektir (Şahin, Ökmen ve Kılıç, 2018, s. 753). Söylem çözümlemesi aşamaları, kuramsal yaklaşımlara, araştırmacının tercihlerine ve incelenen konuya bağlı olarak çeşitlilik gösterir. Bu nedenle, literatürde söylem çözümlemesi için sabit bir yöntem bulunmamaktadır. Ancak van Dijk'a göre söylem çözümlemesi sırasında aşağıdaki hususlara özel bir dikkat gösterilmesi gerekmektedir:

- Söylemin bağlamının ayrıntılı bir şekilde incelenmesi,
- Hangi grupların, iktidar ilişkilerinin ve çatışmaların içinde yer aldığının çözümlenmesi,
- “Biz” ve “onlar” gibi olumlu ve olumsuz görüşlerin ifşa edilmesi,
- Önceden varsayılanları ve ima edilenleri açığa çıkarma,
- Keskinleştirilmiş grup düşüncelerini vurgulayan tüm yapısal öğelerin titizlikle incelenmesi (van Dijk'ten akt. Durna ve Kubilay, 2010, s. 71).

Eleştirel söylem çözümlemesi: Eleştirel Söylem Çözümlemesi³ (EŞÇ), nitel bir araştırma türüdür ve farklı kuramsal yaklaşımlar ve kaynaklardan beslenir. Söylemin eleştirel çözümlemesi, Antik Yunan dönemine kadar uzanan retorik çalışmalarına dayanan kökleri olan disiplinlerarası bir yaklaşımdır. EŞÇ, dilbilimsel analizlere kıyasla dili sadece biçimsel bir yapı olarak değil, daha çok işlevsel açıdan ele alır ve toplumsal bağlamdaki etkilerine odaklanır. Bir başka ifadeyle (EŞÇ) dilin sadece dilsel öğelerini değil, aynı zamanda söylemin ideoloji ve güç tarafından nasıl şekillendirildiğini, denetlendiğini ve toplumlar üzerinde ne tür etkiler yarattığını inceleyerek dil kullanımını betimler. Bu yaklaşım, önde gelen kuramcılar Teun A. Van Dijk, Norman Fairclough ve Ruth Wodak gibi isimlerle birlikte disiplinlerarası veya çokdisiplinli bir perspektif kazanmıştır (Fairclough, 1989; Özden, 2013; Günay, 2018; Doyuran, 2018).

Kısacası EŞÇ, retorik kökenli dil ve dilsel felsefede etkilenen, hermeneutik metodolojinin sınırlarını aşan bir sosyolinguistik çözümleme biçimidir (Sözen, 2017, s. 99). Van Dijk'a göre EŞÇ metni sadece kendi yapısı içinde incelemek yerine onu sosyo-politik bir güç kaynağı olarak kullanarak hâkim sınıfın, statükonun, kendi çıkarlarını, görüşlerini ve bu unsurları besleyen adaletsizlikleri, dışlamaları içeren bir

³ Makalenin devamında Eleştirel Söylem Çözümlemesinin kısaltması olan EŞÇ kullanılacaktır.

araç olarak kullanımını ortaya çıkarır. Bu yaklaşım, metni eleştirel bir bakış açısıyla analiz ederek karşı çıkma, direnme ve düzeltme misyonlarına odaklanır (Van Dijk, 1977, 1985'ten akt. Çakır, 2020).

Yeni Medya: Yeni medya terimi temel olarak bir ağ vasıtasıyla dağıtılan içeriği ifade eder (Kürkçü, 2016, s. 7). Yeni medya terimini ilk kullananlardan biri olan McLuhan, yeni medyayı elektronik bilgi toplama ve küresel erişim gücü bağlamın üzerinden tanımlamıştır (Aslan, 2013, s. 103). Bu kavram, geleneksel medya olarak adlandırılan kitaplar, televizyon ve radyo gibi araçlardan farklı olarak özellikle “sayısal/dijital medya”, “etkileşimsel/interaktif medya”, “İnternet ağları” ve “sosyal iletişim medyası” gibi alanları içermek üzere kullanılmaktadır (Binark, 2014; Kürkçü, 2016). Yeni medya terimi aynı zamanda bilgi ve işlem teknolojileriyle bağlantılı sosyal bağlamları, iletişim yeteneklerini artıran cihazları, bu cihazlar aracılığıyla geliştirilen iletişim etkinliklerini ve bu cihazlar etrafında oluşan sosyal düzenlemeleri veya organizasyonları ifade eder (Binark, 2014, s. 19). Yeni medya kavramı literatürde, teknoloji temelli iletişim araçları olarak kabul edilen ve onu geleneksel medyadan ayıran özelliklere odaklanan bir dizi tanım içermektedir. Bu tanımlar arasında yeni medya, bilgisayarlar aracılığıyla yaratılan, çoğaltılan, saklanan ve dağıtılan (Çelik, 2018, s. 84), dijital kod ve hipermetin kullanılarak hem bütünleşik hem de etkileşimli bir teknik araç (Van Dijk, 2016, s. 24-25), dijital kodlama sistemine dayalı, hipermetin ve modülerlik özellikleri taşıyan, yüksek hızda etkileşim sağlayan (Yengin, 2012, s. 128), sürekli gelişen ve kullanıcıların zaman ve mekândan bağımsız şekilde etkileşimde bulunduğu (Salı, 2012; Bulunmaz, 2014), bilgisayar yeteneklerini kullanan ve kullanıcılar arasında ve kullanıcıyla enformasyon arasında etkileşimi mümkün kılan (Kürkçü, 2016, s. 7), bilgisayar teknolojileri sayesinde oluşan, etkileşimi olanaklı kılan, kişilerin ve kurumların çevrim içi iletişimi sağlayan (Altunay, 2012, s. 14) iletişim araçları ve teknolojileri olarak açıklanmaktadır. Daha kapsamlı ve özetleyici bir tanıma göre yeni medya kavramı, geleneksel medya platformları olan gazete, radyo, televizyon, sinema gibi unsurlardan ayrılarak bilgisayarla oluşturulan, dolayısıyla dijital kodlama sistemine dayanan, iletişim kurma işlevi bilgisayar aracılığıyla gerçekleştirilen, eş zamanlı ve büyük kapasiteli içerikleri barındıran, yüksek hızda ve çok katmanlı etkileşimin yoğunlaştığı çoklu ortam biçimli iletişim araçları olarak ifade edilmektedir (Binark, 2007, s. 5). Başka bir deyişle, yeni medya teknoloji temelli ve teknolojiye bağımlı bir olgu (Küçükbezi, 2021, s. 29) olarak kabul edilirken, sayısallaşmış ve ağlarla örülmüş dünyada, teknoloji, içerik ve hizmetlerin etkileşim unsurunun öne çıktığı bir ortam olarak da görülebilir (Çetinkaya, 2015, s. 274). Bu bağlamda, yeni medya tanımlarının önemli bir ortak noktası ve vurgusu, olmazsa olmazı olan bilgisayar teknolojileridir. Bu nedenle, yeni medya kavramı temel olarak, bilgisayar teknolojisinin katkısı olmadan var olamayacak medya türlerini ifade etmektedir.

Sosyal medya: İnternet ve web teknolojilerinin ilerlemesiyle kullanıcıların eski tek yönlü bilgi paylaşımından çıkarak çift taraflı ve eş zamanlı bilgi alışverişi yapabildiği, aynı zamanda kullanıcıların daha etkin bir rol oynadığı yeni bir web düzeni meydana gelmiştir (Güçdemir, 2017, s. 14-24). Bu yeni web düzeni, temelde bireylerin interneti daha fazla “sosyalleşme”, “haberleşme” ve “iletişim” amaçları için kullanmalarıyla doğmuş ve “sosyal medya” olarak adlandırılmıştır. Bu kavram, Web 2.0 döneminin etkilerini yansıtan bir şemsiye terimdir (Lietsala ve Sirkkunen, 2008; Selvi, 2017). Sosyal medya, belirli bir tanım üzerinde genel bir uzlaşya sahip değildir ve araştırmacılar tarafından farklı biçimlerde tanımlanmıştır. Bu farklı tanımlara rağmen sosyal medya terimi tam olarak ne anlama geldiği konusunda kısıtlı bir anlayış hâkimdir (Kaplan ve Haenlein, 2016, s. 352).

Dar bir bakış açısına göre sosyal medya “sosyal olduğumuz medyalardır” (Safko ve Brake, 2009, s. 3). Daha geniş bir perspektifte, sosyal medya, insanların bilgiyi, haberleri ve içerikleri nasıl paylaştığı, keşfettiği ve tükettiği şekillerdeki değişiklikleri ifade eder (Alioğlu, 2017, s. 256). Sosyal medya araçları

ve türleri arasında Wikiler, Bloglar/Mikro Bloglar, Podcastler, Forumlar ile Facebook, Instagram, Twitter, YouTube vb. popüler sosyal ağ siteleri bulunmaktadır.

Twitter, yeni adıyla (X): Öncelikle cep telefonları için tasarlanmış ve kullanıcıların kısa mesajlar göndererek aynı ağdaki diğer kullanıcılarla etkileşimde bulunmasını sağlayan bir sosyal medya platformu /mikroblog sitesidir (Aytekin, 2012; Marwick ve Boyd, 2016). Bu platform, en az kelimeyle düşünceleri, duyguları ve gündem konularına dair yorumları takipçilerle paylaşmanın temelini oluşturur. Kullanıcılar, Twitter'ın web sitesi veya akıllı telefonlarında kullanabilecekleri X adlı uygulama aracılığıyla metin tabanlı tweetlerle güncellemeler, haberler, düşünceler, bağlantılar ve görseller paylaşabilir. Ayrıca, diğer hesapları takip edebilir, beğeni ve retweet yapabilir, yanıtlar verebilir ve etiketler (hashtag) kullanarak belirli konuları takip edebilirler (Bostancı, 2019).

Zamanla Twitter, içerik çeşitliliğini artırarak metin tabanlı tweetlerin ötesine geçmiş, videolar, görsel paylaşımlar, emojiler, gifler, canlı yayınlar ve anketler gibi farklı içerik türlerine de olanak sağlamıştır. Son yıllarda Twitter, gündemdeki konuları, olayları ve tartışmaları takip etmek için popüler bir mecra hâline gelmiştir. Tüm bu özelliklerinin yanı sıra, Twitter'ın içeriği hızla yayma ve geniş kitlelere ulaştırma yeteneği, onu önemli bir iletişim aracına dönüştürmüştür. Twitter, iletişimden diplomasiye, sokak hareketlerinden dijital aktivizme kadar pek çok alanda farklı bir rol oynamış ve etkisini geniş bir yelpazede göstermiştir (Ayan, 2016, s. 339-348).

3. İlgili araştırmalar

Türk-Alman ilişkileri çerçevesinde gerçekleştirilen söylem çözümlemesi ile ilgili çalışmaların bir kısmı şu şekildedir: 2005 yılında İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde, Batı Dilleri ve Edebiyatları Ana Bilim Dalı, Alman Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı'nda Prof. Dr. A. Turgar Kurultay danışmanlığında Olcay Erçöçen Kılıçarslan tarafından hazırlanan doktora tezi, "Tartışma Kültürünün Karşılaştırılması Açısından Uzmanların Katıldığı Türkçe ve Almanca TalkShow Programları" başlığını taşımaktadır. Bu çalışma, Türkçe ve Almanca uzmanların katıldığı TalkShow programlarını söylem çözümleme yöntemiyle karşılaştırarak tartışma kültürünü incelemeyi amaçlamıştır.

2010 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde, Alman Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Alman Edebiyatı Bilim Dalı'nda Prof. Dr. Onur Bilge Kula danışmanlığında Yakup Kiriş tarafından hazırlanan doktora tezi, "Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Üyeliği Bağlamında, Seçilmiş Türk ve Alman Yazılı Basınında Yayımlanan Söylemlerin Çözümleyici ve Eleştirel Değerlendirmesi, Politik İletişimin Oluşum Süreçlerine Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım" başlığını taşımaktadır. Bu çalışma, söylem çözümlemesinin politik makro düzey ile bireysel mikro düzeyin birbirini nasıl etkileyebileceğini ortaya koyabildiği ve söylemi oluşturan aktörlerin güç dinamiklerini göstererek eleştirel yaklaşımları teşvik edebileceği sonucuna varmıştır.

2012 yılında, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde, Batı Dilleri ve Edebiyatları Ana Bilim Dalı'nda Prof. Dr. Şeyda Özil danışmanlığında Mahmud Sami Türk tarafından gerçekleştirilen yüksek lisans tezi, "Türkiye ve Türkler Söylemi: Bild Gazetesi Örneği" başlığı altında incelenmiştir. Bu çalışma, Bild Gazetesi'nin 2010 yılının ilk yarısında Türkiye ve Türkler hakkında ortaya koyduğu söylemleri eleştirel söylem çözümlemesi yöntemiyle analiz etmektedir.

2013 yılında, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde, Batı Dilleri ve Edebiyatları Ana Bilim Dalı'nda, Alman Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı'nda Prof. Dr. Şeyda Özil danışmanlığında İrem Özden

tarafından gerçekleştirilen yüksek lisans tezi, "Türk Gazetelerinde Almanya Gerçekliği" başlığı altında incelenmiştir. Bu çalışma, Türk gazetelerinde Almanya ile ilgili yer alan haberleri eleştirel söylem çözümlemesi kuram ve yöntemleri ışığında incelemiştir.

2017 yılında Johann Wolfgang Goethe Üniversitesi'nde Miriam Olszok tarafından hazırlanan yüksek lisans tezi, "Das Türkebild im deutschen Pressediskurs: die Berichterstattung über den Fall Deniz Yücel" başlığı altında incelenmiştir. Bu çalışma, Deniz Yücel davası çerçevesinde Alman basın söylemindeki Türkiye imajını incelemektedir.

2019 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde, Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda, Prof. Dr. Musa Yaşar Sağlam danışmanlığında Ahmet Camcı tarafından hazırlanan yüksek lisans tezi, "AB Müzakere Sürecinde Türkiye ve Almanya'daki Siyasi Söylemler: Eleştirel Bir Söylem Çözümlemesi" başlığını taşımaktadır. Bu çalışma, Türkiye ve AB arasındaki müzakereler sırasında ortaya çıkan söylemlerin kamuoyuna nasıl yansıtıldığını ve AB Müzakere Süreci'nin Türk-Alman ilişkilerine nasıl etki ettiğini incelemek amacıyla Hürriyet gazetesi ve Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesinde yer alan haberleri eleştirel söylem çözümlemesi yöntemiyle analiz etmektedir.

4. Yöntem

Bu çalışmada yeni medyanın yapısı itibarıyla söylemlerin dolaşıma sokulmasına en uygun alanlardan biri olan Twitter'da yer alan tweetler, söylem çözümlemesinin önde gelen kuramcılarında Van Dijk'in haber incelenmesine yönelik geliştirdiği eleştirel söylem çözümlemesi modeli temel alınarak irdelenmiştir. Van Dijk'in eleştirel söylem çözümlemesi modeli söylem yapılarının çözümlenebilmesi için oldukça geniş perspektif sunan bir çözümleme olması sebebiyle bu çalışmada tercih edilmiş ve temel alınmıştır. Söylem çözümlemesi konusunda en sistematik yaklaşımlardan birini sunan bu modelde haber kamu söyleminin bir formu olarak kabul edilmektedir. Ayrıca model haber söylemini bağlamıyla bir arada ele almaktadır (Özer, 2009, s. 90). Bu anlamda eleştirel haber çözümlemelerinde diğer araştırmacılara göre öne çıkan Van Dijk'in haber söylemi modeli ve kavramsallaştırmaları söylemlerin çözümlenmesinde önemli bir model olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira Van Dijk, çözümlemesinde haber söyleminin dilsel yapılarını dilbilim yönteminden yararlanarak incelemesinin yanı sıra sosyopolitik bağlamda da ele almaktadır. Bu açıdan bakıldığında Van Dijk'in söylem ve eleştirel söylem çalışmalarına bu yaklaşımı, aynı zamanda eleştirel haber araştırmacılarına toplumsal yapıya ilişkin daha analitik bir değerlendirme yapma olanağı kazandırmıştır. Bu yöntem aracılığıyla Türkçe ve Almancada söylemlerin yeni medya ortamlarında nasıl kurgulandığı ve hangi söylem türlerinin bulunduğu ortaya konabilecektir.

**Tablo 1. Van Dijk'in söylem çözümlemesi modeli
(Özer, 2009: 92-93)**

A. Makro yapı	B. Mikro yapı
<p>1. Tematik yapı</p> <p>a. Başlık/lar</p> <p>b. Haber girişi</p> <p>1. Spot/lar</p> <p>2. Spot olmadığında haber metninin ilk paragrafı alınmalıdır. Haber tek paragraftan oluşuyorsa ilk cümle haber girişi olarak alınabilir.</p> <p>c. Fotoğraf</p> <p>2. Şematik yapı</p> <p>a. Durum</p>	<p>1. Sentaktik çözümleme</p> <p>a. Cümle yapılarının aktif ya da pasif olması</p> <p>b. Cümle yapılarının basit ya da karmaşık olması</p> <p>2. Bölgesel uyum</p> <p>a. Nedensel ilişki</p> <p>b. İşlevsel ilişki</p> <p>c. Referansal ilişki</p>

1. Ana olayın sunumu 2. Sonuçlar 3. Ardalan bilgisi (önceki olay da dâhil olmak üzere) 4. Bağlam bilgisi b. Yorum 1. Haber kaynakları 2. Olay taraflarının olaya getirdikleri yorumlar	3. Kelime seçimleri 4. Haber retorığı a. Fotoğraf b. İnandırıcı bilgiler c. Gördü tanıklarının ifadesi
--	--

Van Dijk'ın makro ve mikro yapılar üzerine temellendirdiği söylem çözümleme yöntemi şu şekilde açıklanabilir:

Van Dijk, haber anlatısını iki ayrı dilsel çözümleme türü olan “sentaktik” ve “semantik” yaklaşımlarıyla ele almaktadır. Makro yapılar, tematik ve şematik olmak üzere iki boyut üzerinden gerçekleştirilmektedir. Tematik analiz, haber başlıkları (üst başlık, başlık, alt başlık), haber girişi ve spotlar temel alınarak uygulanmaktadır. Haberin tematik yapısı, içeriğin anlamıyla ilgili bilgileri ortaya koymaktadır. Bu noktada, başlıkların birbirleriyle ve haber metniyle olan ilişkisi sorgulanır. Şematik analiz kısmında ise durum ve yorumlarla ilgilenilir. Bu kısımda arka plan, bağlamsal yapı, olayın gerçekleşme tarihi, sonuç ve haber kaynaklarının irdelenmesi ile olayın siyasi ve sosyal boyutu ortaya konmaya çalışılır. Durum bölümünde incelenen şey ise hikâye örgüsüdür. Durumla ilgili verilen bilginin eksiksiz olup olmadığına bakılarak ortaya çıkmış olayın işleniş biçimi ve sonuçları incelenir. Arka plan bilgisiyle de olayın toplumsal ve politik yönü ortaya konulur. Şematik haber metinlerinin mikro yapısal çözümlemesi ise cümle ya da kelime seçimlerini (sentaktik yapı), ikna biçimini (retorik), cümlelerin birbiri ile ilişkisini (bölgesel uyum: nedensel, işlevsel, referansal) irdellemektedir (Özer, 2009, s. 90-92). Van Dijk'ın söylem çözümlemesinin tür odaklı değil metin odaklı olması ve katı kurallardan uzak olması, çözümleme yönteminin haberler dışındaki farklı metin türleri üzerinde uygulanabilmesini olanaklı kılmaktadır. Bu nedenle yeni medya araştırmalarında bu metin çözümleme tekniği tercih edilmektedir (Çomu ve Halaiqa, 2014, s. 56).

Van Dijk'ın ortaya koyduğu eleştirel söylem çözümlemesi modeli bazı araştırmacılar tarafından yeni medya ortamlarına uyarlanmıştır. Örneğin, van Dijk'ın modeli Bayraktutan, Binark, Telli, Çomu, Doğu ve İslamoğlu (2013) tarafından Twitter arayüzündeki haberlerin çözümlenmesine uyarlanmıştır. Bu bağlamda Twitter arayüzündeki bazı arayüz özellikleri (örneğin tweeti atan kişi/hesap) Bayraktutan ve arkadaşları tarafından makro yapılar altında çözümlenmiş, her gönderi (hesaptan gönderilen tweet) ise mikro yapı olarak çözümlenmiştir:

Tablo 2. Twitter söylem çözümleme şablonu
(Bayraktutan, vd., 2013, s. 186-187)

A. Makro yapı	B. Mikro yapı
1. Tematik yapı a. Kişi/hesap tanımı b. Diğer bilgiler c. Web sayfası bağlantısı	1. Şematik yapı a. Durum tanımı 1. Sonuçlar 2. Ardalan bilgisi (önceki olay da dâhil olmak üzere) 3. Bağlam bilgisi 2. Sentaktik çözümleme a. Cümle yapılarının aktif ya da pasif olması b. Cümle yapılarının basit ya da karmaşık olması 3. Bölgesel uyum a. Nedensel ilişki

	b. İşlevsel ilişki c. Referansal ilişki 4. Kelime seçimleri (Metafor, metonimi, yananlam, düzdeğişme vb.) 5. Retorik a. Görsel/ler b. İnandırıcı bilgiler
--	---

Ancak Bayraktutan ve diğerlerinin oluşturduğu şablonun daha çok Twitter haberlerinin çözümlenmesine uygun olduğu belirlenmiştir, bu nedenle bu çalışma için uygun bulunmamıştır. Bu doğrultuda, çalışmada Van Dijk'ın eleştirel söylem çözümlemesi modeli ile Bayraktutan ve ekibinin şablonundan yola çıkılarak özgün bir şablon geliştirilmiştir. Çalışmanın kapsamına giren Twitter platformundaki söylemler, bu özgün şablona göre çözümlenecektir.

Tablo 3. Twitter eleştirel söylem çözümlemesi uyarlama şablonu
(Düşünceli, 2023, s. 20)

A. Makro yapı incelemesi	B. Mikro yapı incelemesi
a. Gönderi metni/görsel içeriği (Paylaşılan tweet) b. Hesap adresi (Twitter adresi) c. Kişi / hesap tanımı (Tweetin kime ait olduğu) d. Diğer bilgiler (Kişi meslek, kurum/kuruluş bilgisi, tweetin paylaşıldığı tarih, yorum, beğeni, retweet ve takipçi sayısı) e. Söylem türü 1. Tematik Yapı a. Tweetin konusu 2. Şematik Yapı a. Gönderinin anlatım dili (Tweetin anlatım dili) b. Ardalan bilgisi (Tweetin ardında yer alan ideolojik, toplumsal ve sosyal kodlar) c. Bağlam bilgisi (Tweetin oluşmasına neden olan kişi, konu, olay ya da diğer bağlamlar)	1. Bölgesel uyum a. Nedensel ilişki (Tweette yer alan nedensel ilişkiler) b. İşlevsel ilişki (Tweetin atılma amacı, etkileme, şaşırtma, eleştiri vb.) c. Referansal ilişki (Tweette yer alan referanslar, atıflar, göndermeler vb.) 2. Kelime seçimleri (Tweette yer alan kelimeler seçimleri, anahtar kelimeler vb.) 3. Retorik (Tweete kullanılan retorik unsurlar) a. Görsel/ler (Tweete yer alan görsel) b. İnandırıcı bilgiler (Tweete ek sunulan kanıtlayıcı, inandırıcı bilgiler, kaynaklar, linkler vb.)

Uyarladığımız şablonda van Dijk'ın şablonunda olduğu gibi “makro yapı” ve “mikro yapı” olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Makro yapı incelemesi altında öncelikli olarak; a. ‘gönderi metni ile (varsa) görsel’ içeriği, b. tweet yazarının ‘hesap adresi’, c. tweet yazarının Twitter’daki ‘kişi hesap tanımı’, d. ‘diğer bilgiler’ tweet yazarı (politikacı, kurum, kuruluş vb.), tweetin atıldığı tarih, yorum, beğeni, retweet sayıları, hesabın takipçi sayısı ile e. söylem türü ele alınacaktır. Ardından ‘tematik yapı’ incelenecektir. Tematik yapıda tweetin içeriği yani ‘konusu’ ele alınacaktır. Hemen arkasından şematik yapı incelemesine geçilecektir. Burada tweetin, bir başka ifadeyle a. ‘gönderinin anlatım dili’, tweetin ardında yer alan ideolojik, toplumsal ve sosyal kodlar bağlamında b. ‘ardalan bilgisi’ ve tweetin oluşmasına neden olan kişi, konu, olay ya da diğer bağlamlar c. ‘bağlam bilgisi’ altında incelenecektir. Mikro yapı incelemesi altında bölgesel uyuma bakılacak ve bu başlık altında tweet ile ilgili a. ‘nedensel’, b. ‘işlevsel’ ve c. ‘referansal ilişkilere’ yer verilecektir. Bunun hemen ardından tweette yer alan kelime seçimleri ile retorik unsurlar ele alınacaktır. Retorik başlığına ek olarak tweete eklenen a. ‘görsel/ler’ ile tweetin b. ‘inandırıcı bilgileri’ irdelenecektir. Çalışmada, yapısal özelliklerin ötesinde anlama odaklanıldığı için Van Dijk'ın modelinde yer alan “sentaktik çözümleme” başlığı şablonda kullanılmamıştır.

Bu araştırma nitel bir çalışma olarak tasarlanmış olup sosyal medya araştırmaları için en uygun yaklaşımlardan biri olan içerik temelli yaklaşım kullanılmıştır. İçerik temelli yaklaşımda en yaygın kullanılan analiz yöntemi içerik analizidir. İçerik analizi aracılığıyla yeni medyada üretilen söylemin ötesindeki anlam, Van Dijk'in eleştirel söylem çözümlemesi modeliyle açığa çıkarılmıştır.

6. Evren ve sınırlılıklar

Çalışmanın kapsamı, yeni medya ortamlarından biri olan Twitter'a odaklanmaktadır. Twitter'ı çalışmanın evreni olarak seçilmesinin temel nedeni, 2023 Nisan ayı itibarıyla aylık 372,9 milyondan fazla⁴ aktif kullanıcıya sahip olması ve özellikle toplumsal konularda yaşanan tartışmaların yoğun olarak yaşandığı bir yeni medya ortamı olmasıdır. Aynı zamanda Twitter üzerindeki söylemsel ifadelerin etkisi ve yoğunluğu daha belirgin bir şekilde hissedilmektedir. Twitter, insanların görüşlerini iletmelerine ve bazen kitleleri etkilemelerine olanak tanıyan bir platform olarak öne çıkmaktadır. Bu özelliği nedeniyle Twitter, birçok ülkede gündemi belirleyebilme kapasitesine sahiptir. Ayrıca kelime ve görselleri birleştiren yapısı, gündemdeki konuların görünürlüğünü artırması, gündem oluşturmayı mümkün kılması ve kullanıcılar arasında etkileşim sağlaması gibi faktörlerden dolayı, söylemlerin yayılmasına en uygun platformlardan biridir.

Bu çalışma aşağıdaki sınırlılıkları içermektedir:

- Çalışma yeni medya ortamlarından Twitter (X) ile sınırlandırılmıştır.
- Çalışma Türkçede ve Almancada dolaşıma sokulan tweetler ile sınırlandırılmıştır.
- Çalışma Türk-Alman ilişkileri çerçevesinde atılan tweetler ile sınırlandırılmıştır.
- Çalışmada incelenecek söylem türleri ve bu söylemlerin eleştirel çözümlemesi, Merkel döneminde (2005-2021) Türk-Alman ilişkilerinde yaşanan krizleri konu edinen etiketler ve tweetler ile sınırlandırılmıştır. Söz konusu dönemde ortaya çıkan krizler şunlardır:
- Göçmen Krizi
- Gezi Parkı Olayları
- 1915 Olaylarının Soykırım Olarak Tanınması
- 15 Temmuz Darbe Girişimi
- Diplomatik Miting Krizi
- Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyelik Süreci
- Türkiye'de Alman Vatandaşlarının Tutuklanması
- İncirlik Hava Üssü, Konya Krizi ve Almanya'nın Asker Çekmesi
- Almanya'nın İltica Taleplerine Olumlu Yanıt Vermesi
- Türkiye'nin Almanya'da Casusluk Faaliyetlerine İlişkin İddialar

⁴ <https://datareportal.com/essential-twitter-stats> [09.10.2023].

• Toplantı İptalleri ve Nazi Benzetmesi

Çalışmada eleştirel söylem çözümlemesi yöntemiyle incelenecek olan tweetler Merkel döneminde Türk-Alman ilişkilerinde yaşanan krizleri içeren ve Twitter’da gündem oluşturmuş elli bir (51) #hashtag/etiket ile sınırlandırılmıştır. Söz konusu etiketler şu şekilde sıralanabilir: #Flüchtlingsdeal, #Flüchtlingspakt, #Migrationspolitik, #Migrationspakt, #Flüchtlingsabkommen, #Grenzschutz, #Außengrenze, #Geflüchtete, #NaziVergleich, #Gaggenau, #Wahlkampf, #Militärputsch, #Putschversuch, #Gülen, #TerrorPropaganda, #Völkermord, #Genozid, #Massaker, #EliKanlıNaziler, #Gezi, #GeziProteste, #TerrorStaat, #Protest, #Menschenrechte, #FreeDeniz, #Pressefreiheit, #EU, #EUDeals, #Türkei, #EUBetritt, #EUerweiterung, #EuropäischeUnion, #VisaFreiheit, #Almanlar, #Almanya, #Nazi, #DefolunHaçlılar, #Merkel, #Erdoğan, #Binali, #Çavuşoğlu, #BekirBozdağ, #Türkler, #Türk, #DevletBahçeli, #Maas, #Deutschland, #Türken, #Atatürk, #AvrupaBirliği

- Her bir etiketten incelenecek tweet sayısı iki (2) ile sınırlandırılmıştır.
- Çalışmada tespit edilecek söylem türleri politik söylem, özeleştirel söylem, mizahi söylem, popülist söylem ile sınırlandırılmıştır. Çalışmada, anonim hesapların isimleri, etik ve hukuki açıdan gerekli görüldüğü için sansürlenmiştir.

7. Verilerin toplanma ve analiz süreçleri

Çalışmanın analiz bölümünde, van Dijk’ın eleştirel söylem çözümlemesi modeli kullanılacaktır. Ancak bu modele özgü belirli bir veri toplama yöntemi bulunmamaktadır. Bu nedenle, Twitter üzerinde veri toplarken “katılımsız gözlem” tekniğinden yararlanılacaktır. Veri toplama süreci için Twitter’ın kendi uygulama biriminde bulunan “Twitter Gelişmiş Arama” özelliği kullanılacaktır. Bu özellik, istenilen tarih ve içerikteki tweetleri bulmayı kolaylaştırarak araştırmacıların işini daha pratik hale getirmektedir. Bu şekilde, belirlenen içerik ve gündemle ilgili tweetler arasından seçim yapmak daha kolay bir hâl almaktadır. Araştırmada, Türk-Alman ilişkileri bağlamında incelenecek verilerin (tweetlerin/söylemlerin) seçilmesi ve elemesi ‘Twitter Gelişmiş Arama’ aracılığıyla gerçekleştirilecektir. Twitter’da Merkel döneminde Türkiye ile yaşanan krizler üzerine 2005-2021 yılları arasında tweetler katılımsız gözlem yoluyla tespit edildikten ve ekran görüntüsü kaydedildikten sonra kategorisel çözümleme tekniğine göre kodlanarak sınıflandırılacaktır. Twitter’dan araştırmanın evreni, örnekleme ve sınırları çerçevesinde toplanacak olan veriler (tweetler/söylemler) eleştirel söylem çözümlemesinin önde gelen isimlerinden biri olan van Dijk’ın eleştirel söylem çözümlemesi modelinden uyarlanan şablona göre çözümlenecek ve yorumlanacaktır.

8. Bulgular

Analiz 1: Türkçe politik söylem

Şekil 11. Türkçe politik söylem Twitter örnekleme

Gönderi/Görsel İçeriği	“Türkiye ile Almanya çok uzun bir tarih diliminde önemli işbirliği olan iki ülke.”
Hesap Adresi:	@RTErdogan
Kişi/Hesap Tanımı:	Recep Tayyip Erdoğan
Diğer Bilgiler:	Devlet Görevlisi T.C. Başbakanı (2003-2018) T.C. Cumhurbaşkanı (2018-devam ediyor) AK Parti Genel Başkanı
Tarih	14 Şubat 2014
Yorum Sayısı	81
Retweet Sayısı	266
Beğeni	345
Takipçi Sayısı	20 milyon 200 bin
Söylem Türü	Politik Söylem

Makro yapı incelemesi

Tematik yapı

Dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Twitter hesabından atılan bu politik söylem, Türkiye ve Almanya arasındaki tarihi bağlar ile önemli iş birliği faaliyetlerini konu edinmektedir.

Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Tweette yer alan ifadenin dili incelendiğinde söylemin politik olduğu açıkça görülmektedir. “Türkiye ile Almanya çok uzun bir tarih diliminde önemli işbirliği olan iki ülke” söylemi, resmî, açık ve yalın bir anlatım diline sahiptir. Söylem, basit bir yapıya sahip olmasına rağmen özellikle “önemli işbirliği” ifadesi gibi vurgulu ve belirleyici kelimelerin kullanımı, cümlenin önemine vurgu yapmaktadır.

Söylem de ayrıca “çok uzun bir tarih diliminde” ifadesi, tarihsel bir bağlamda iki ülke arasındaki ilişkiyi vurgularken “olan” fiili de iş birliği kavramını güçlendirmek için kullanılmıştır. Özetle söylemde resmî bir dil kullanılarak Türkiye ile Almanya arasındaki iş birliğinin uzun geçmişine ve önemine dikkat çekilmiştir. İki ülke arasındaki ilişki tarihsel bağlamda değerlendirildiğinde durum bildiren bu söylemin hem inandırıcı hem de tutarlı olduğu görülmektedir.

Ardalan bilgisi

Türk-Alman ilişkilerin geçmişi çok eskiye dayanmaktadır. İlk önce askerî alanda başlayan ilişkiler evrilerek siyasi, ticari, eğitim, ekonomik, kültür gibi birçok alanda kendini göstermiştir. Bu açıdan bakıldığında Türkiye ve Almanya birbirine bağımlı iki ülkedir.

Bağlam bilgisi

Türkiye ile Almanya ilişkilerine göndermede bulunan bu söylem 14 Şubat 2014 tarihinde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın hesabından paylaşılmıştır. Bağlamsal açıdan bu söylem, Türkiye ve Almanya arasındaki ilişkilerin önemine ve uzun geçmişine vurgu yapmaktadır. İki ülkenin uzun bir tarihi birlikteliği olduğu belirtilirken aynı zamanda iş birliği de vurgulanmıştır. Söz konusu söylem, Türkiye-Almanya ilişkilerinin ne kadar önemli ve güçlü olduğunu belirtmek için kullanılmıştır. Ayrıca iki ülkenin ekonomik, siyasi ve kültürel açıdan yakın iş birliği içinde olduğunu, birbirlerine önem verdiklerini ve birbirlerinden faydalandıklarını da ifade etmektedir. Bu söylem aynı zamanda, Türkiye ve Almanya arasındaki ilişkilerin olumlu bir şekilde geliştiğine ve uzun vadede devam edeceğine dair bir mesaj niteliği taşımaktadır. Bununla birlikte tweetin atıldığı yıl, 2014’ün ikinci yarısından itibaren iki ülke arasında karşılıklı üst düzey resmî ziyaretlerin gerçekleştiği döneme denk gelmektedir. Bu dönemde Türkiye’yi ziyaret eden üst düzey devlet adamları şunlardır:

Tablo 4. 2014 Yılında Almanya’dan Türkiye’ye Yapılan Üst Düzey Ziyaretler

(Kaynak: <https://tuerkei.diplo.de/>, 8.04.2023)

Ziyaret Eden Devlet Adanı	Görevi	Ziyaret Tarihi
Joachim Gauck	Almanya Federal Cumhurbaşkanı	26.- 29.04.2014
Thomas de Maizière	Almanya Federal İçişleri Bakanı	27.- 29.08.2014
Frank-Walter Steinmeier	Almanya Federal Dışişleri Bakanı	20.- 21.06.2014
Stephan Weil	Aşağı Saksonya Eyalet Başbakanı	04.- 09.05.2014
Johanna Wanka	Almanya Federal Eğitim ve Araştırma Bakanı	27.- 29.04.2014
Wolfgang Schäuble	Almanya Federal Maliye Bakanı	02.04.2014
Ursula von der Leyen	Almanya Federal Savunma Bakanı	22.- 24.03.2014

Aynı dönemde Türkiye’den Almanya’ya gerçekleşen üst düzey ziyaretler ise şu şekildedir:

Tablo 5. 2014 Yılında Türkiye’den Almanya’ya Yapılan Üst Düzey Ziyaretler
(Kaynak: <https://tuerkei.diplo.de/>, 8.04.2023)

Ziyaret Eden Devlet Adamı	Görevi	Ziyaret Tarihi
Nihat Zeybekçi	Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanı	15.10.2014
Volkan Bozkır	Türkiye Cumhuriyeti Avrupa Birliği Bakanı	13.- 15.10.2014
Mevlüt Çavuşoğlu	Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı	18.- 19.09.2014
Mevlüt Çavuşoğlu	Türkiye Cumhuriyeti Avrupa Birliği Bakanı	28.- 30.05.2014
Bekir Bozdağ	Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanı	13.- 14.05.2014

Bu açıdan değerlendirildiğinde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan hesabından atılan tweetin 2014 yılında iki ülke arasında yoğun üst düzey resmî ziyaretlerin gerçekleşeceği döneme denk gelmesi söylemi daha anlamlı kılmaktadır.

Mikro yapı incelemesi

Bölgesel uyum

Nedensel ilişki

“Türkiye ile Almanya çok uzun bir tarih diliminde önemli işbirliği olan iki ülke” söylemi, neden-sonuç ilişkisi açısından değil, bir tanımlama cümlesi olarak düşünülmelidir. Söylemde Türkiye ve Almanya arasındaki ilişkinin uzun bir tarih boyunca önemli iş birliği ile karakterize edildiği ifade edilmektedir. Bu nedenle, söylemde bir neden-sonuç ilişkisi yerine iki ülkenin tanımlandığı ve niteliklerinin belirtildiği bir ifade kullanılmıştır.

İşlevsel ilişki

Bu söylem bir tanımlama cümlesi olarak işlev görmektedir. İki ülke arasındaki ilişkinin niteliği ve karakteri tanımlamaktadır ve bu tanımlama da iş birliği ve uzun bir tarih boyunca yapılan ortaklıklara odaklanmaktadır. Bununla birlikte söylemdeki bu tanımlama, iki ülke arasındaki ilişkilerin güçlü olduğunu ve ortak çalışma ve iş birliği konusunda önemli bir geçmişe sahip olduklarını vurgulamaktadır. Söylemde yer alan cümle, Türkiye ve Almanya arasındaki ilişkilerin önemine ve güçlü bağlarına dikkat çekmek için kullanılmıştır. Ayrıca iki ülke arasındaki iş birliğinin devam edeceği ve daha da güçleneceği mesajını da vermektedir.

Referansal ilişki

Bu söylem Türkiye ve Almanya arasındaki uzun süreli iş birliğine ve iki ülke arasındaki ilişkilerin önemine referans olarak kullanılmıştır. İki ülke arasındaki ilişkilerin referans noktası olarak kullanılması Türkiye ve Almanya arasındaki tarihi ve kültürel bağlara işaret etmektedir. Söylem ayrıca Türkiye ve Almanya halklarının birbirlerine yakın olduğu, iş birliği yaptığı ve uzun bir tarihi birlikteliği olduğu gerçeğine dayanarak iki ülke arasındaki ilişkilerin önemini vurgulamaktadır. Bununla birlikte bu söylem, Türkiye ve Almanya arasındaki ilişkilerin tarihine atıfta bulunarak, bu ilişkilerin güçlü ve dayanıklı olduğunu da belirtmektedir. Ayrıca politik olan bu söylem Türkiye ve Almanya arasındaki ilişkilerin gelecekte de devam edeceğine dair bir referans olarak da değerlendirilebilir.

Kelime seçimleri

“Türkiye ile Almanya çok uzun bir tarih diliminde önemli işbirliği olan iki ülke” söyleminde kelime seçimleri doğru ve uygun kullanılmıştır.

Örneğin, “Türkiye ile Almanya” ifadesi iki ülkenin birlikte hareket ettiğini, “çok uzun bir tarih diliminde” ifadesi de iş birliklerinin uzun bir süre boyunca devam ettiğini ifade etmektedir. “Önemli işbirliği” ifadesi de iki ülke arasındaki iş birliğinin önemine dikkat çekmektedir. “İki ülke” ifadesi ise yüklem olarak kullanılarak cümlenin temel noktasını vurgulamaktadır. Tüm bu sebeplerden dolayı, söylemde kullanılan kelime seçimleri doğru ve anlamı tam olarak ifade etmek için uygun bir şekilde yapılmıştır.

Retorik

Bu politik söylemde retorik bir etki yaratmak için çeşitli teknikler kullanılmıştır:

Üstünlük Tekniği: “Türkiye ile Almanya” ifadesi, ülkelerin eşit statüde olduğunu vurgulamak için “ile” bağlacı ile birleştirilmiştir.

Vurgulama Tekniği: “önemli işbirliği” ifadesi, söylemin ana fikrini vurgulamak için kullanılmıştır. Bu ifade, Türkiye ve Almanya arasındaki iş birliğinin önemine vurgu yaparak söylemin anlamını daha da güçlendirmektedir.

Tarihsel Bağlam Tekniği: Söylemde yer alan “çok uzun bir tarih diliminde” ifadesi, Türkiye ve Almanya arasındaki ilişkinin tarihsel bir bağlamda ele alındığını göstermektedir. Bu ifade, iki ülke arasındaki iş birliğinin uzun bir geçmişi olduğunu ve geçmişten günümüze kadar sürdüğünü vurgulamaktadır.

Tanımlama Tekniği: “iki ülke” ifadesi, Türkiye ve Almanya'yı tanımlamak için kullanılmıştır. Bu ifade, cümlenin öznesini belirleyerek, okuyucunun anlamasını kolaylaştırmaktadır.

Tüm bu teknikler, söylemin retorik açıdan etkili ve güçlü bir şekilde kullanılmasını sağlamaktadır. Söylem, Türkiye ve Almanya arasındaki iş birliğinin önemine ve uzun bir tarihsel bağlama sahip olduğuna vurgu yaparak okuyucuda olumlu bir izlenim bırakmaktadır.

Görseller

Recep Tayyip Erdoğan'ın Twitter hesabından paylaşılan bu politik söyleme herhangi bir görsel eklenmemiştir.

İnandırıcı bilgiler

Bu politik söylem, Türkiye ve Almanya arasındaki tarih boyunca yapılan iş birliği ve yakın ilişkilere dair bir ifade içermektedir. Bu ifade, tarihi gerçeklere dayanan ve genel olarak doğru olan bir ifadedir. Dolayısıyla, söylem inandırıcıdır. Bununla birlikte, genel olarak Türkiye ve Almanya arasındaki tarihi bağlar ve iş birliği, birçok kaynakta belgelenmiş ve kabul edilmiştir.

Analiz 2: Almanca politik söylem**Şekil 2. Almanca politik söylem Twitter örnekleme**

Gönderi/Görsel İçeriği	„Weder ist die EU erweiterungsfähig, noch hält sich die Türkei an europäische Werte wie die Pressefreiheit. Lediglich wirtschaftliche und humanitäre EU-Türkei Zusammenarbeit sind machbar. #EUErweiterung”
Hesap Adresi:	@Bernd_Koelmel
Kişi/hesap tanımı:	Bernd Kölmel
Diğer bilgiler:	Avrupa parlamentosu üyesi
Tarih	26 Nisan 2018
Yorum sayısı	0
Retweet sayısı	1
Beğeni	3
Takipçi sayısı	698
Söylem türü	Politik söylem

Makro yapı incelemesi**Tematik yapı**

Bu Almanca politik söylem Türkçeye “Ne AB genişleyebilir ne de Türkiye basın özgürlüğü gibi Avrupa değerlerine bağlı. Sadece ekonomik ve insani AB-Türkiye iş birliği mümkündür” şeklinde çevrilebilir. Söylem, Avrupa Birliği'nin genişleme potansiyelinden ve Türkiye'nin Avrupa değerlerine uygun davranmadığından bahsetmektedir. Ayrıca yalnızca ekonomik ve insani iş birliği gibi belirli alanlarda Türkiye ile Avrupa Birliği arasında iş birliği mümkün olduğunu vurgulamaktadır.

Şematik yapı**Gönderinin anlatım dili**

Bu söylem resmî bir dil kullanarak Avrupa Birliği'nin genişleme yeteneği ve Türkiye'nin Avrupa değerlerine uygunluğu gibi konularda açık bir değerlendirme sunmaktadır. Anlatım dili doğrudandır ve söylem net bir şekilde ifade edilmiştir. Herhangi bir yargı ya da duygu içermemektedir. Söylemde yer alan ifadeler sadece gerçekleri aktarmaya çalışmaktadır. Bu nedenle dili doğrudan ve açıktır.

Ardalan bilgisi

Twette geçen söylem Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki ilişkilere ve Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılımı hakkındaki tartışmalara odaklanmaktadır. Avrupa Birliği, Türkiye'nin üyeliği konusunda uzun süredir tereddütler yaşamakta ve Türkiye'nin Avrupa değerlerine uygun davranmadığını düşünmektedir. Özellikle de Avrupa Birliği, Türkiye'de son yıllarda yaşanan olaylar nedeniyle basın özgürlüğü konusunda endişelerini dile getirmiştir. AB, Türkiye'de medya özgürlüğünün sınırlı olduğunu ve basın mensuplarının baskı altında olduğunu düşünmektedir. AB ayrıca Türkiye'de yürütülen terörle mücadele operasyonları kapsamında gözaltına alınan ve tutuklanan gazetecilerin serbest bırakılmasını da talep etmektedir. Türkiye'nin medya özgürlüğü konusundaki durumu, AB-Türkiye ilişkilerinin bir parçası olarak sık sık gündeme gelmektedir. Bu ve benzeri nedenlerle Avrupa Birliği, Türkiye'nin birliğe üye olması yerine imtiyazlı ortaklık önermektedir. Bu ortaklıkla Avrupa Birliği-Türkiye ile ekonomik ve insani iş birliği yapma potansiyeli bulunmaktadır.

Bağlam bilgisi

Bu söylem Avrupa Birliği ve Türkiye arasındaki ilişkilerin sınırlı olduğunu ve AB'nin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliği konusunda bazı endişeleri olduğunu ifade etmektedir. Bu endişeler arasında Türkiye'nin Avrupa değerlerine uygun davranmadığı, özellikle de basın özgürlüğü konusunda yeterli ilerleme kaydedemediği yer almaktadır. Bu nedenle, AB'nin Türkiye ile iş birliği yapabileceği alanlar sınırlıdır ve yalnızca ekonomik ve insani iş birliği mümkündür. Söylem, Türkiye'nin AB'ye tam üyeliği bağlamında önündeki engelleri ve AB ile Türkiye arasındaki ilişkilerin sınırlılığını vurgulamaktadır.

Mikro yapı incelemesi

Bölgesel uyum

Nedensel ilişki

Söylemde Avrupa Birliği'nin şu anda yeni üye ülkeleri kabul etmek için gerekli kapasitesi olmadığını ve Türkiye'nin özellikle basın özgürlüğü gibi konularda Avrupa Birliği değerlerine tam olarak uymadığı ifade edilmektedir. Dolayısıyla, AB-Türkiye iş birliği sadece ekonomik ve insani konularda mümkündür ve bu yönde geliştirilmelidir.

İşlevsel ilişki

Bu söylem Avrupa Birliği ve Türkiye arasındaki ilişkiler hakkında bir görüş ifade etmektedir. Söylem, Avrupa Birliği'nin genişleme kapasitesinin ve Türkiye'nin Avrupa değerlerine bağlılığının olmadığını belirtmektedir. Ayrıca yalnızca ekonomik ve insani iş birliğinin mümkün olduğunu ifade etmektedir. Dolayısıyla, bu söylem işlevsel olarak Avrupa Birliği ve Türkiye arasındaki ilişkiler hakkında bilgi vermekte ve bir görüş ifade etmektedir.

Referansal ilişki

Türkiye'nin basın özgürlüğü gibi Avrupa değerlerine uymadığı iddiası, Türkiye'deki gazetecilerin tutuklanması ve medya kuruluşlarının kapatılması gibi olaylara atıfta bulunmaktadır. Bu söylemde referansal ilişki, "EU" (Avrupa Birliği) ve "Türkei" (Türkiye) gibi öznelere atıfta bulunarak bu iki öznenin bahsedilmesidir. Ayrıca "erweiterungsfähig" ("genişleme yeteneği), "die Pressefreiheit" (basın

özgürlüğü) ve “wirtschaftliche und humanitäre Zusammenarbeit” (ekonomik ve insani iş birliği) gibi kavramlara da atıfta bulunmaktadır. Bu kavramlar, öznelin özelliklerini ve ilişkilerini belirtmek için kullanılmaktadır. Dolayısıyla referansal ilişki bu söylemde, özne ve nesnelere atıf yaparak konu hakkında bilgi vermek için kullanılan dil özelliklerini ifade etmektedir.

Kelime seçimleri

Bu söylemde kelime seçimleri özenli ve belirleyici bir şekilde yapılmıştır. Söylemde yer alan kelimeler, konunun vurgusunu doğru bir şekilde aktarmak için seçilmiştir. “die EU erweiterungsfähig” (genişleme yeteneği), “die Pressefreiheit” (basın özgürlüğü), “europäische Werte” (Avrupa değerleri) gibi önemli kavramlar doğru ve etkili bir şekilde ifade edilmiştir. Ayrıca söylemde yalnız bir dil kullanılmış, anlatılmak istenen net ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmiştir.

Retorik

Bu söylemde bir retorik anlatım kullanımı yoktur. Söylem açık bir ifadeyle Avrupa Birliği'nin genişleme yeteneğine sahip olmadığı, Türkiye'nin de Avrupa değerlerine bağlı olmadığı ve yalnızca ekonomik ve insani iş birliğinin mümkün olduğu gerçeğini yansıtmaktadır. Retorik teknikler, bir ifadeyi güçlendirmek, duyguları harekete geçirmek, dinleyicilerin dikkatini çekmek veya bir fikri benimsetmek amacıyla kullanılır. Ancak bu söylemde yalnızca açık bir ifade kullanılmıştır.

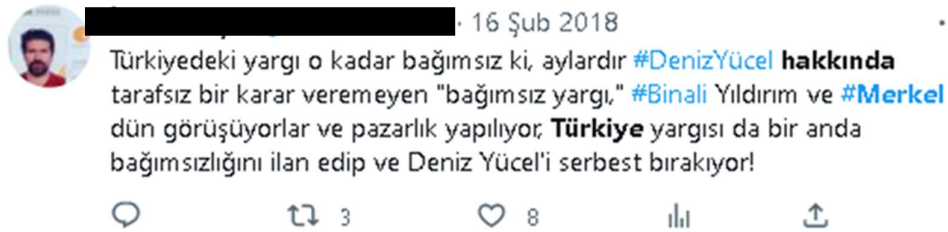
Görseller

Bu tweete herhangi bir destekleyici/açıklayıcı/bilgilendirici ve benzeri görsel eklenmemiştir.

İnandırıcı bilgiler

Bir değerlendirme içeren bu söyleme ek olarak herhangi bir kanıtlayıcı ve inandırıcı bilgiler sunulmamıştır. Ancak bazı siyasetçiler ve kurumlar Avrupa Birliği'nin Türkiye'yi birliğine alarak genişleme yapmaması gerektiği ve Türkiye'nin Avrupa değerlerine bağlı olmadığı, dolayısıyla imtiyazlı ortaklığı önerdikleri bilinmektedir.

Analiz 3: Türkçe özeleştiril söylem

Şekil 3. Türkçe özeleştiril söylem Twitter örnekleme

Gönderi/görsel İçeriği	“Türkiyedeki yargı o kadar bağımsız ki, aylardır #DenizYücel hakkında tarafsız bir karar veremeyen “bağımsız yargı,” #Binalı Yıldırım ve #Merkel dün görüşüyorlar ve pazarlık yapıyor, Türkiye yargısı da bir anda bağımsızlığını ilan edip ve Deniz Yücel’i serbest bırakıyor!”
Hesap adresi:	-
Kişi/hesap tanımı:	-
Diğer bilgiler:	Gazeteci
Tarih	16 Şubat 2018
Yorum sayısı	0
Retweet sayısı	3
Beğeni	8
Takipçi sayısı	6 bin 567
Söylem türü	Özeleştirel Söylem

Makro yapı incelemesi

Tematik yapı

Bu Twitter söylemi makro düzlemde Türkiye'deki yargı sisteminin bağımsızlığına ilişkin eleştirel bir yaklaşımı konu edinmektedir. Mikro düzlemde ise Türkiye'deki yargının, Türk kökenli Alman gazeteci olan Deniz Yücel hakkında verdiği karar ele alınmaktadır.

Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Söylemde yer alan ifadeler eleştirel bir üslûp kullanarak bir durum hakkında görüş belirtmektedir. Tweet yazarının konuya bakış açısı, Türkiye'deki yargının gerçekte bağımsız olmadığı ve Deniz Yücel'in serbest bırakılmasında siyasi pazarlıkların etkili olduğu şeklindedir. Yazar, yargının bağımsız olmadığı fikrini desteklemek için Deniz Yücel'in durumunun aylardır çözülemediğini belirtmiş ve bu nedenle yargının tarafsız olmadığına işaret etmiştir. Ayrıca ifade, yargının siyasi güçlerin etkisinde olduğunu ima ederek Binali Yıldırım ve Merkel arasındaki bir görüşmenin ardından Türkiye yargısının hızla Deniz Yücel'i serbest bıraktığını ileri sürmektedir. Bu, yargının bağımsız olmadığı iddiasını desteklemek için bir siyasi görüşmenin ardından yargının verdiği kararın, siyasi güçlerin etkisi altında olduğunu ima etmektedir. Bununla birlikte, söylemde keskin bir üslûp kullanılarak yargının gerçek bağımsızlığından şüphelenildiğini ve siyasi müdahalelerin olduğu düşüncesini okuyucuya aktarılmıştır.

Ardalan bilgisi

Alman vatandaşı gazeteci Deniz Yücel, Türkiye'de mesleğini icra ederken 2017 yılında “terör örgütlerine yardım etmek” ve “devletin gizli belgelerini temin etmek” suçlamalarıyla tutuklanmıştır. Yücel, 1 yıl 9 ay 22 gün boyunca cezaevinde tutulduktan sonra 2018 yılında şartlı tahliye edilmiş ve Almanya'ya dönerek serbest kalmıştır.

Bağlam bilgisi

Bu söylem Türkiye'deki yargının gerçekte bağımsız olmadığı ve siyasi baskılar altında çalıştığına dair bir eleştiri olarak okunabilir. Söylemde, Alman vatandaşı Deniz Yücel'in uzun süre tutuklu kalmış olması ve “tarafsız yargı” tarafından bir karar verilememesi, Türkiye'deki yargı sisteminin siyasi baskılar altında olduğunu ve gerçekte bağımsız olmadığını gösteriyor gibi bir görüş ifade edilmiştir. Binali Yıldırım ve Angela Merkel'in görüşmesinde bir pazarlık yapıldığı ve ardından Türkiye yargısının aniden bağımsızlığını ilan ederek Deniz Yücel'i serbest bıraktığına dair iddia bu eleştiriye destekleyen bir argüman olarak sunulmuştur.

Mikro Yapı incelemesi

Bölgesel uyum

Nedensel ilişki

Söylem nedensel bir ilişki ifade etmemekte ancak ima etmektedir. Söylemde ifade edilen fikir, Türkiye'deki yargının gerçekten bağımsız olmadığıdır ve Deniz Yücel davasında tarafsız bir karar veremediği iddia edilmektedir. Ardından Türkiye'nin Başbakanı Binali Yıldırım ve Almanya Başbakanı Angela Merkel'in görüştüğü bildirilmekte ve Türkiye'nin yargısının bir anda bağımsızlığını ilan ederek Deniz Yücel'i serbest bıraktığı imasında bulunmaktadır.

İşlevsel ilişki

Söylemde ifade edilen görüş veya iddia, Türkiye'deki yargının bağımsız olmadığı ve Deniz Yücel davası gibi önemli bir konuda tarafsız bir karar veremediği şeklindedir.

Söylem, Türkiye'nin Başbakanı Binali Yıldırım ve Almanya Başbakanı Angela Merkel'in görüştüğüne ve bu görüşmede pazarlık yapıldığına işaret ederek, Türkiye yargısının bir anda bağımsızlığını ilan edip Deniz Yücel'i serbest bıraktığı ima etmektedir.

Ayrıca, söylemde “bağımsız yargı” ifadesi, yargının bağımsızlığına vurgu yaparak Türkiye'deki yargı sistemi hakkındaki bir eleştiri olarak kullanılmıştır.

Referansal ilişki

Deniz Yücel: Türk-Alman gazeteci

Türkiye'deki yargı: Türkiye'deki hukuk sistemi ve yargı makamları

Binalı Yıldırım: Türkiye'nin eski başbakanı

Merkel: Almanya'nın eski başbakanı Angela Merkel

Kelime seçimleri

Söylemde yer alan kelime seçimleri oldukça dikkat çekicidir. Özellikle “bağımsız yargı” ifadesinin turnak içine alınarak kullanılması, yargının gerçekte ne kadar bağımsız olduğu konusunda bir şüphe yaratmaktadır. Ayrıca söylemde geçen “pazarlık yapıyor” ifadesi de Türkiye ve Almanya arasında

gerçekleşen bir görüşmeye atıfta bulunarak, bu görüşmenin Deniz Yücel'in serbest bırakılması kararıyla bağlantılı olduğunu ima edilmektedir.

Retorik

“Türkiye’deki yargı o kadar bağımsız ki” söylemi, örtülü bir alaycılık içermekte ve gerçekte yargının bağımsızlığını sorgulamaktadır. Ayrıca, “bağımsız yargı” söylemi tırnak içine alınarak yargının gerçekten bağımsız olup olmadığı konusunda bir şüphe uyandırmaktadır. Bunun yanı sıra, “Binalı Yıldırım ve Merkel dün görüşüyorlar ve pazarlık yapılıyor” söylemi, Türkiye’nin siyasi liderlerinin yargıya müdahale ettiği veya yargının siyasi baskı altında karar verdiği ima edilmektedir. Söylemde yer alan bu ifadeler retorik stratejiler olarak kullanılmış, okuyucunun yargıya, siyasi liderlere ve ülkenin durumuna dair belirli bir görüşe yönlendirilmesi amaçlanmıştır.

Görseller

Tweete herhangi bir destekleyici/açıklayıcı/bilgilendirici ve benzeri görsel eklenmemiştir.

İnandırıcı Bilgiler

Söylemde yer alan iddia, Türkiye'deki yargı sisteminin bağımsızlığına yönelik bir eleştiriyi içermekte ve ardından bir örnek sunulmaktadır. Ancak cümlede öne sürülen iddia doğrulanması ve gerçeği yansıtip yansıtmadığının tespit edilmesi mümkün görünmemektedir.

Analiz 4: Almanca özeleştirel söylem

Şekil 4. Almanca özeleştirel söylem Twitter Örneklemi

Gönderi/görsel içeriği	„Die Weltpolitik ändert sich dramatisch und die deutschen Medien schweigen nahezu. #Türkei #Ankara #Militärputsch #Erdogan”
Hesap adresi:	-
Kişi/hesap tanımı:	-
Diğer bilgiler:	Twitter Yazarı
Tarih	15 Temmuz 2016
Yorum sayısı	2
Retweet sayısı	1
Beğeni	2
Takipçi sayısı	89
Söylem türü	Özeleştirel Söylem

Makro yapı incelemesi

Tematik yapı

Bu özeleştirel söylem Türkçeye “Dünya politikası dramatik bir şekilde değişiyor ve Alman medyası neredeyse sessiz kalıyor” şeklinde Türkçeye çevrilebilir. Tweetin konusunu Türkiye’de 15 Temmuz 2016’da meydana gelen darbe girişimine Alman medyasının sessiz kalması oluşturmaktadır.

Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Bu söylem resmi bir üslûp kullanılarak ifade edilmiştir. İfade, ciddi bir konuya dikkat çekmek için kullanılan bir dil tonu kullanılarak yazılmıştır. Ancak ifade öznel olup Alman medyasını eleştirmektedir, bu nedenle söylem bir miktar öfke veya hayal kırıklığı hissi yaratmaktadır.

Ardalan bilgisi

15 Temmuz 2016’daki darbe girişimi Türkiye’de büyük bir olaydır ve birçok uluslararası medya kuruluşu tarafından yayınlanmıştır. Örneğin, darbe girişimi sırasında CNN International, Türkiye’deki gelişmeleri canlı olarak yayınlamıştır. Bu yayın, dünya genelindeki birçok insan tarafından takip edilmiş ve olayların hızla uluslararası bir boyut kazanmasına neden olmuştur. Dünya basını olaya bu kadar ilgi gösterirken Alman medyası olayı görmezden gelmiştir.

Bağlam bilgisi

Bu söylem dünya politikasındaki dramatik değişikliklere ve Alman medyasının bu değişikliklere yeterince dikkat etmediği veya raporlamadığı bağlamında ele alınmıştır. Söylem, Alman medyasını eleştiren bir yorum olarak değerlendirilebilir. Özellikle, yazarın dünya genelinde yaşanan önemli olayların Alman medyasında yeterince kapsamadığı veya analiz edilmediği konusunda endişe ve eleştirisi bulunmaktadır. Bu söylem aynı zamanda Alman medyasının tarafsızlığına veya bağımsızlığına yönelik bir eleştiridir.

Mikro yapı incelemesi

Bölgesel uyum

Nedensel ilişki

Bu söylem dünya politikasındaki dramatik değişikliklerin Alman medyası tarafından yeterince ele alınmadığına yönelik bir eleştiri içermektedir. Ancak söylemde açık bir nedensel ilişki ifade edilmemiştir. Söylemde dünya politikasındaki değişikliklerin neden Alman medyası tarafından yeterince ele alınmadığına veya neden Alman medyasının sessiz kaldığına dair bir açıklama yer almamaktadır.

İşlevsel ilişki

Bu söylem dünya politikasındaki dramatik değişikliklere dikkat çekmek ve aynı zamanda Alman medyasının bu değişiklikleri yeterince ele almadığına veya raporlamadığına işaret etmek için kullanılmış

bir ifadedir. Bu nedenle, söylemin işlevsel ilişkisi eleştirel bir yargı veya uyarı işlevi olarak tanımlanabilir.

Referansal ilişki

Söylemde dünya politikasındaki değişikliklere veya Alman medyasının sessizliğine dair daha spesifik bilgiler veya ayrıntılar içermemektedir. Ancak tweette yer alan söylem geniş bir okuyucu kitlesine hitap edebilecek şekilde yazılmıştır. Bu nedenle, söylemdeki referansal ilişki, dünya politikasındaki geniş çaplı değişikliklerin gerçekleştiğine ve Alman medyasının bu değişiklikleri yeterince ele almadığına veya raporlamadığına dair bir genel yargıya dayanmaktadır.

Kelime seçimleri

Söylem Almanca dilbilgisi kurallarına uygun olarak yazılmıştır. Söylem iki ana fikri içermektedir: dünya politikasındaki dramatik değişiklikler ve Alman medyasının sessizliği. Söylem olumsuz bir ifade ile başlayarak “schweigen” (sessiz kalmak) Alman medyasının sessizliğine vurgu yapmaktadır. Bu ifade, söylemin eleştirel bir yargı niteliği taşıdığını göstermektedir. Ancak hemen peşinden gelen “nahezu” (neredeyse) sözcüğü bu ifadeyi biraz yumuşatmaktadır, çünkü bu tür sözcükler ne tam olumlu ne de tam olumsuzdur ve cümlede bulanık bir olumsuzluğa yol açarlar (bkz. İmrağ ve Tokgöz Hozathoęlu, 2020, s. 73). Dolayısıyla söylemdeki eleştirel yargının bu sözcükle biraz esnetildiği görülmektedir. Söylemde “Weltpolitik” (dünya politikası) ve “deutschen Medien” (Alman medyası) gibi isimler kullanılmıştır. Ayrıca “ändert sich dramatisch” (dramatik bir şekilde değişiyor) gibi güçlü bir değişiklik ifadesi de kullanılmıştır. Bu kelime seçimleri, söylemin güçlü bir ifade ile dünya politikasındaki değişikliklere vurgu yapmasını ve Alman medyasının sessizliğine dikkat çekmesini sağlamaktadır. Genel olarak söylem, etkili bir şekilde eleştirel bir yargı niteliği taşıyan bir düşünceyi ifade etmek için uygun bir şekilde yapılandırılmıştır.

Retorik

Bu söylemde belirgin bir retorik unsur yoktur. Söylem, bir durumun tarif edilmesi ve eleştirel bir yargının ifade edilmesi için kullanılmıştır. Bu nedenle, söylemde özellikle bir yergi, ironi veya teşbih gibi tipik retorik unsurlar kullanılmamıştır.

Görseller

Bu özeleştirel söyleme herhangi bir destekleyici/açıklayıcı/bilgilendirici ve benzeri görsel eklenmemiştir.

İnandırıcı bilgiler

Söyleme ek olarak dünya politikasındaki değişikliklerin neden Alman medyası tarafından yeterince ele alınmadığına veya neden Alman medyasının sessiz kaldığına dair bir açıklama yer almamaktadır.

Analiz 5: Türkçe mizahi söylem**Şekil 5. Türkçe mizahi söylem Twitter Örnekleme**

Gönderi/görsel İçeriği	“Çok gerçekçi değil mi? #Karikatür #Günaydın, güne gülümseyerek başlayın.. #Merkel #UçanSaray Merkel = Türkiye'ye Direkt Parasal Yardım Yapılmayacak. Direkt Para Yardımı Yaparsak Sen O Parayı Çarçur Edersin. Uçak Alır Ejder Suyu İçersin Bu Krizde!”
Hesap adresi:	@ozkan_yalim
Kişi/hesap tanımı:	Özkan Yalım
Diğer bilgiler:	Milletvekili
Tarih	30 Eylül 2018
Yorum sayısı	1
Retweet sayısı	8
Beğeni	25
Takipçi sayısı	34 bin 900
Söylem türü	Mizahi söylem

Makro yapı incelemesi**Tematik yapı**

Bu söylemde Almanya Başbakanı Angela Merkel'in Türkiye'ye doğrudan para yardımı yapmayacağı yönündeki açıklamalar ele almaktadır. Söylemde yer alan ifadeler aynı zamanda mizahi bir karikatür

içermektedir. Karikatür, Türkiye'deki ekonomik krize atıfta bulunarak, Türkiye'nin para yardımını yanlış kullanabileceği ve lüks harcamalar yapabileceği düşüncesini konu edinmektedir.

Şematik yapı

Gönderinin anlatım dili

Tweette yer alan söylemde Türkçenin günlük kullanımına uygun bir dil kullanılmıştır. Karikatür ile sunulan ifadelerin dilinde argo, küfür, hakaret gibi unsurlar bulunmamaktadır. Ancak karikatürde eli açık bir şekilde Erdoğan resminin tasvir edilmesi aşağılama unsuru içermektedir.

Ardalan bilgisi

2015 yılında yaşanan mülteci krizi sırasında Avrupa Birliği, Türkiye'ye mali yardım sağlama kararı almıştır. Bu kapsamda AB ve Türkiye arasında bir mutabakat zaptı imzalanmıştır. Bu mutabakat zaptı çerçevesinde, Türkiye'nin mültecilerin yaşam şartlarını iyileştirmek, Türkiye'deki mültecilerin eğitim, sağlık, barınma ve gıda gibi ihtiyaçlarını karşılamak için AB tarafından 3 milyar euro tutarında bir yardım yapılması kararlaştırılmıştır. Buna karşılık Türkiye'nin AB'ye yönelik mülteci akını azaltmak için çeşitli önlemler alması öngörülmüştür.

Erdoğan'ın savurgan olduğu algısı, genellikle kamu kaynaklarının israf edildiği, gereksiz harcamalar yapıldığı ve lüks yaşam tarzı benimsendiği şeklinde ifade edilmektedir. Bazı kesimlerce özellikle son yıllarda ekonomik kriz döneminde, Cumhurbaşkanı Erdoğan ve yakın çevresinin yaptığı harcamalar eleştirilere yol açmıştır.

Örneğin, Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nın inşaatının maliyeti, 2014 yılında yaklaşık 1,37 milyar TL olarak açıklanmıştır ve eleştirilere neden olmuştur. Ayrıca Cumhurbaşkanı'nın yurt içi ve yurt dışı seyahatleri sırasında kullandığı uçak, helikopter ve arabalar gibi araçlar, bazı kesimlerce gereksiz ve lüks olarak nitelendirilmektedir. Bununla birlikte karikatüre ve eleştirilere konu olan ejder meyvesinin arka planı ise şu şekilde açıklanabilir: 2018 yılında yapılan bir açılış Erdoğan, Türkiye'nin ilk ejder meyvesi serasının açılışını gerçekleştirmiştir. Törende konuşan Erdoğan, Türkiye'nin artık ejder meyvesini ithal etmek zorunda kalmayacağını ve Türkiye'nin bu meyveyi dünyaya satabileceğini belirtmiştir. Ardından bir sepet ejder meyvesi getirilmiş ve Erdoğan, meyveyi alarak basın mensuplarına göstermiştir. Bu olay, bazı kesimlerce Erdoğan'ın savurganlığına ve lüks yaşamına ilişkin eleştirilere yol açmıştır.

Bağlam bilgisi

Tweette yer alan söylemde Almanya Başbakanı Angela Merkel ile Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan arasındaki ilişkilere ve Merkel'in Türkiye'ye doğrudan mali yardım yapmayacağına dair açıklamasına atıfta bulunmaktadır. Karikatürde, Merkel çantasını korurken Erdoğan avucunu açarak para talep ediyormuş izlenimi verilmiştir. Özetle Merkel'in Türkiye'ye mali yardım yapmama nedeni olarak Türkiye'nin parayı boşa harcayacağına dair bir önyargısının bulunduğu görülmektedir. Yapılacak yardım paranın uçak veya lüks şeyler gibi gereksiz şeylere harcanacağı ima edilmektedir. Genel olarak karikatürün söyleminde Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik duruma ve Türkiye'nin para yardımı için uygun bir ülke olmadığına vurgu yapılmıştır.

Mikro yapı incelemesi

Bölgesel uyum

Nedensel ilişki

Söylemde yer alan ifadelerde bir neden-sonuç ilişkisi bulunmaktadır. Merkel'in Türkiye'ye mali yardım yapmayacağı belirtilmektedir ve neden olarak da doğrudan para yardımı yapılırsa bu paranın çarçur edileceği ve Türkiye'nin bu parayı uçak almak gibi gereksiz şeylere harcayacağı söylenmektedir.

İşlevsel ilişki

Tweette yer alan söylemde Merkel'in Türkiye'ye direkt parasal yardım yapmayacağına karar vermesinin nedeni olarak Erdoğan'ın savurgan olduğu algısı ve paranın uçak veya ejder suyu gibi gereksiz şeylere harcanacağına yönelik bir değerlendirme yer almaktadır. Yani Merkel'in yardım yapmama kararı Erdoğan'ın harcama alışkanlıkları ve kriz yönetimindeki tutumuna bağlı olarak açıklanmaktadır.

Referansal ilişki

Söylemde yer alan referanslar şu şekildedir:

Merkel: Almanya Başbakanı Angela Merkel'e atıfta bulunmaktadır.

Uçan Saray: Cumhurbaşkanlığı Sarayı'na atıfta bulunmaktadır.

Türkiye'ye direkt parasal yardım: Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye mali yardımıyla ilgilidir.

Çarçur etmek: Gereksiz para harcamak veya israf olarak nitelendirmek.

Uçak almak: İsrاف etmek veya gereksiz yere para harcamak anlamında kullanılmıştır.

Ejder suyu: Pahalı bir meyve olarak bilinen ejder meyvesine atıfta bulunulmuştur.

Kriz: Türkiye ekonomik krizde olduğuna atıfta bulunulmuştur.

Kelime seçimleri

Söylemde genel olarak günlük dilde kullanılan kelimeler yer almaktadır. Bununla birlikte “Merkel” ve “Uçan Saray” gibi terimler siyasi bir referansa işaret ederken “direkt parasal yardım” gibi terimler ise ekonomik bir konuya işaret etmektedir. Ayrıca söylemde yer alan “çarçur etmek” ifadesi Türkçede yaygın bir şekilde kullanılan argo bir ifadedir.

Retorik

Söylemde özellikle ikna etme amacı taşıyan bir retorik kullanılmıştır. Örneğin, “Direkt Para Yardımı Yaparsak Sen O Parayı Çarçur Edersin” söylemiyle bir sonuca varılmak istenmiş ve bu sonuçla okuyucunun bir fikir edinmesi hedeflenmiştir. Ayrıca “Uçak Alır Ejder Suyu İçersin Bu Krizde!” söylemi de alaycı bir ton taşımakta ve okuyucuda bir tepki uyandırmayı amaçlamaktadır.

Görseller

Twete yer alan karikatürde dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan ile Almanya Başbakanı Angela Merkel yer almaktadır. Karikatürün en üstünde “Merkel = Türkiye’ye direkt parasal yardım yapılmayacak” yazmaktadır. Diyalog balonu içerisinde Angela Merkel, avcu açık bir şekilde para isteyen pozisyonda tasvir edilen Recep Tayyip Erdoğan’a yönelik “Direkt para yardımı yaparsak sen o parayı çarçur edersin. Uçak alır ejder suyu içersin bu krizde!” söylemi yer almaktadır.

İnandırıcı bilgiler

Twete ek olarak inandırıcı herhangi bir kaynak gösterilmemiştir. Ancak kamuoyunda Erdoğan'ın savurgan olduğu, dolayısıyla devletin kaynaklarının israf edildiği, gereksiz harcamalar yapıldığı ve lüks yaşam tarzı benimsendiği şeklinde bir algı bulunmaktadır.

Analiz 6: Almanca mizahi söylem

Şekil 6. Almanca Mizahi Söylem Twitter Örnelemi

Gönderi/Görsel İçeriği	„Gerade für deutsche #Touristen sind in der #Türkei noch Zimmer frei! #Erdogan #AKP #Urlaub #NaziVergleich #Türkiye #Tuerkiyem” Karikatür: Hotel Antalya - Ihr Zimmer!
Hesap Adresi:	-
Kişi/Hesap Tanımı:	-
Diğer bilgiler:	Twitter yazarı
Tarih	7 Eylül 2017
Yorum sayısı	0
Retweet sayısı	0
Beğeni	1

Takipçi sayısı	446
Söylem türü	Mizahi söylem

Makro yapı incelemesi

Tematik yapı

Tweette yer alan "Gerade für deutsche #Touristen sind in der #Türkei noch Zimmer frei!" söylemi, Türkçeye "Şu anda Türkiye'deki otellerde Alman turistler için halâ boş odalar var" şeklinde çevrilebilir. Söylemin konusunu Alman turistlerin Türkiye'de tutuklanma ve hapsedilme vakalarını konu edinmiştir. Söylem, Türkiye'nin güvenli bir turizm destinasyonu olmadığına ilişkin bir mizahi eleştiri içermektedir.

Şematik bilgi

Gönderinin anlatım dili

"Gerade für deutsche #Touristen sind in der #Türkei noch Zimmer frei!" (Şu an Türkiye'deki otellerde Alman turistler için hâlâ boş odalar var) söyleminde, eleştirel, ironik ve alaycı bir anlatım dili kullanılmıştır. Bu söylemde Türkiye'nin turistik bir yer olarak Alman turistler için güvenli olmadığı ima edilmiştir. Bu söyleme ayrıca "NaziVergleich" etiketi eklenerek Erdoğan Türkiye'sinin Nazi rejimine benzetilmiştir. "Erdoğan" ve "AKP" etiketleri ise Türkiye'deki siyasi lider ve hükümete yönelik eleştirel bir ton taşımaktadır. "Urlaub" etiketi, Alman turistlerin Türkiye'de tutuklanabileceklerine yönelik bir eleştirel göndermedir.

Ardalan bilgisi

Türkiye'de birkaç yıl öncesine kadar birçok yabancı turistin güvenle tatil yapabileceği bir ülke konumdaydı. Ancak son yıllarda Türkiye'deki siyasi durum ve insan hakları ihlalleri ile ilgili olumsuz haberler giderek artmıştır. Özellikle 2016'da Türkiye'de yaşanan darbe girişiminin ardından Türk hükümeti muhalifler, gazeteciler, akademisyenler ve yabancı vatandaşlar dâhil olmak üzere birçok kişiyi tutuklamıştır. Alman vatandaşları da tutuklananlar arasında yer almıştır. Örneğin Alman vatandaşı ve insan hakları aktivisti Peter Steudtner 2017 yılında Türkiye'de tutuklanmış ve 2018 yılına kadar hapis yatmıştır. Bununla birlikte Alman-Türk gazeteci Deniz Yücel de 2017 yılında Türkiye'de tutuklanmış ve 2018 yılına kadar cezaevinde kalmıştır. Türkiye'deki insan hakları ihlalleri ve siyasi durum hakkındaki endişeler, Almanya ve diğer Batılı ülkeler arasında Türkiye'ye seyahatlerde bir azalmaya neden olmuştur.

Bağlam bilgisi

Bu söylem, Türkiye'deki siyasi ve insan hakları krizi ile ilgili bir tartışmalar bağlamında kullanılmıştır. Bu tartışmalar arasında Türkiye'nin insan hakları ihlalleri, tutuklamalar, sansür ve basın özgürlüğü ihlalleri gibi ihlaller yer almaktadır. Bir başka ifadeyle söylemin bağlamsal bilgisi, Türkiye'deki siyasi durum, insan hakları ve turizm endüstrisi hakkındaki tartışmalarıdır.

Mikro yapı incelemesi

Bölgesel uyum

Nedensel ilişki

“Gerade für deutsche #Touristen sind in der #Türkei noch Zimmer frei!” (Şu an Türkiye'deki otellerde Alman turistler için hâlâ boş odalar var) söyleminde, birçok nedensel ilişki bulunmaktadır. Bunlardan birisi Almanların tutuklanma olasılığıdır: Söylemdeki “noch Zimmer frei” ifadesi, Türkiye'nin turistik bir yer olarak Alman turistler için güvenli olmadığını, Türkiye'ye giderlerse tutuklanabileceklerini mizahi bir dille ima etmektedir. Türkiye'de yaşanan siyasi krizler bir diğer neden ilişkisini oluşturmaktadır. Söylemdeki “Erdogan” ve “AKP” etiketleri, daha çok kullanıcıya erişerek Türkiye'deki siyasi lider ve hükümete yönelik eleştirilerin daha geniş bir kitle ulaşmasını için kullanılmıştır. Türkiye'deki siyasi krizler, insan hakları ihlalleri, basın özgürlüğü ihlalleri ve muhaliflerin tutuklanması Almanların Türkiye'ye gelmemesi için sunulan diğer nedensel ilişkilerdir. Son zamanlardaki Almanya ve Türkiye arasındaki gerilim başka nedensel ilişkiyi oluşturur. Söylemde yer alan “NaziVergleich” etiketi Türkiye'nin Almanya ile olan bu gerilimin bir göstergesidir. Almanya, Türkiye'deki insan hakları ihlalleri nedeniyle Türk hükümetini eleştirirken Türk hükümeti de Almanya'yı Nazi dönemine benzetmekle suçlamıştır.

İşlevsel ilişki

Bu söylem, Türkiye'deki siyasi ve insan hakları krizlerini mizahi bir dille eleştirmektedir. Aynı zamanda söylem, Türkiye ve Almanya arasındaki gerilimlerin bir yansımasıdır. Bu söylem, Alman turistleri Türkiye'ye seyahat etmekten caydırmak ve Türkiye'deki siyasi krizler hakkında farkındalık yaratmak için kullanılabilir bir propaganda aracı olarak da kullanılmış olabilir.

Referansal ilişki

Alman turistler: Söylem, Alman turistlerin Türkiye'deki tatil seçeneklerine dikkat çekmektedir.

Türkiye: Söylem, Türkiye'deki turistik sektöre ve otellerdeki boş oda ve tutuklanma olasılığına atıfta bulunmaktadır.

Erdoğan ve AKP: Söylem, Türkiye'deki siyasi lider ve hükümete yönelik eleştiriler içermektedir.

Urlaub: Almanca “tatil” anlamına gelir ve söylemdeki referans, Alman turistlerin tatil seçeneklerine yöneliktir.

Nazi-Vergleich: Bu etiket, Türkiye ve Almanya arasındaki gerilimlere ve Türk hükümetinin Almanya'yı Nazi dönemine benzetme suçlamalarına atıfta bulunmaktadır.

Tuerkiyem / Turkiye etiketleri: Söylemin Türkiye ile ilgili olduğunu vurgular.

Bu referanslar, söylemin bağlamsal bilgisini ve işlevini belirleyen unsurlardır.

Kelime seçimleri

“Gerade für deutsche #Touristen sind in der #Türkei noch Zimmer frei!” (Şu an Türkiye'deki otellerde Alman turistler için hâlâ boş odalar var) söyleminde kelime seçimleri, dikkat çekici ve etkili bir şekilde seçilmiştir. Bazı örnekler:

“gerade für”: Almanca'da “şu an için” anlamına gelir ve turistik sektördeki durgunluğun güncel bir konu olduğuna dikkat çekmektedir.

“deutsche Touristen”: Söylemde Alman turistlerin hedef kitle olduğunu vurgulamaktadır.

“Türkei”: Türkiye'nin Almanca yazılışdır ve söylemin odak noktasıdır.

“noch Zimmer frei”: “Hâlâ odalar boş” anlamına gelir ve tatile gelme isteyenler için yer olduğuna atıfta bulunmaktadır.

“Erdogan” ve “AKP”: Türkiye'deki siyasi lider ve hükümete atıfta bulunarak siyasi bir mesaj iletilmektedir.

“NaziVergleich”: Bu etiket, Türkiye ve Almanya arasındaki gerilimlere ve Türk hükümetinin Almanya'yı Nazi dönemine benzetme suçlamalarına atıfta bulunmaktadır.

Bu kelime seçimleri, söylemin etkisini arttırmak ve hedef kitleye daha güçlü bir mesaj göndermek için özenle seçilmiştir.

Retorik

Söylemdeki retorik unsurlar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Hedef kitleyi belirleme: “deutsche Touristen” ifadesi, söylemin hedef kitlesinin Alman turistler olduğunu belirtmektedir.

Fırsat vurgusu/zaman bildirimi: “gerade für” ifadesi, söylemin güncel bir konu hakkında olduğunu ve turistler için “şu anlık” bir fırsat olduğunu vurgulamaktadır.

Yönelim ve odak: “Türkei” kelimesi, söylemin ana odak noktasını belirtmektedir.

Çarpıtma: “NaziVergleich” etiketi, Türkiye ve Almanya arasındaki gerilimlere atıfta bulunarak bir çarpıtma unsuru içermektedir.

İkna edici dil kullanımı: “noch Zimmer frei” ifadesi, Alman turistlerin bir an önce Türkiye'de tatil planlarını yapmaları konusunda mizahi ve ikna edici bir dil kullanımı içermektedir.

Bu unsurlar, söylemin hedef kitlesine ulaşmak, dikkat çekmek ve onları ikna etmek için kullanılmıştır.

Görseller

Tweetin altında yer alan karikatürde bir Alman turist ile bir otel görevlisi bulunmaktadır. Karikatürde otel görevlisi Alman turiste “Buyrun, odanız” yazısının yer aldığı ve kapısından bir hapisane olduğu anlaşılan bir oda göstermektedir.

İnandırıcı bilgiler

Söylemde herhangi bir inandırıcı bilgi bulunmamaktadır. Ancak Türkiye’de Alman vatandaşlarının bazı suçlamalarla tutuklandığı hâlihazırda kamuoyu tarafından bilinmektedir.

Analiz 7: Türkçe popülist söylem

Şekil 7. Türkçe Popülist Söylem Twitter Örnelemi

Gönderi/görsel içeriği	“Acaba Sn Merkel Türkiye ye karşı giderek Kin Kusman'ın Sebeplerinden birkaçı bunlar olabilir mi acaba? Türk ve Türkiye Düşmanı'na Oy Yok Thy Alman Lufthansa'yı Ezdi Geçti 2030'da ekonomisi en güçlü olacak ülkeler sıralandı Türkiye Yükselişte – Almanya Düşüşte”
Hesap adresi:	-
Kişi/hesap tanımı:	-
Diğer bilgiler:	Twitter Yazarı
Tarih	4 Eylül 2017
Yorum sayısı	0
Retweet sayısı	0
Beğeni	0
Takipçi sayısı	2 bin 869

Makro yapı incelemesi

Tematik yapı

Bu söylemin konusunu Türkiye ve Almanya arasındaki ekonomik, siyasi ve diplomatik ilişkiler ile bu ilişkilerin nasıl algılandığı oluşturmaktadır. Bir başka ifadeyle, söylemin konusu Türkiye ve Almanya arasındaki ekonomik ilişkiler ile siyasi duruma ilişkin spekülasyonlar ve iddialardan oluşmaktadır.

Şematik bilgi

Gönderinin anlatım dili

Söylemin anlatım dili özensiz olmakla birlikte genellikle günlük dil kullanımına yakın bir dil kullanılmıştır. Ancak ifadelerin içerdikleri argümanlar ve düşünceler tartışmalı bir dil ortaya koymaktadır. Ayrıca söylemde yer alan bazı ifadelerde büyük harf kullanımı ve noktalama işaretlerinde belirgin farklılıklar gözükmemektedir, bu da yazım kurallarına tam olarak uymayan bir dil kullanıldığını göstermektedir.

Ardalan bilgisi

Almanya ve Türkiye arasında ekonomik rekabet oldukça geniş bir alana yayılmaktadır. İki ülke arasında en büyük rekabet alanlarından biri ihracat sektörüdür. Almanya, dünyanın en büyük ihracatçısıdır ve Türkiye'nin de en büyük ihracat ortaklarından biridir. Ancak son yıllarda Türkiye de ihracatını hızla arttırmaktadır. Bunun yanı sıra, Türkiye'deki ekonomik büyüme oranı da son yıllarda oldukça yüksek seviyelere çıkmıştır. Diğer bir rekabet alanı ise turizmdir. Türkiye, dünyanın önde gelen turizm destinasyonlarından biri olmasına karşın son yıllarda Almanya'da Türkiye'ye yönelik seyahat uyarıları ve bazı siyasi gerilimler nedeniyle turist sayısında düşüş yaşanmıştır. Son olarak, iki ülke arasındaki hava yolu şirketleri olan Türki Hava Yolları ve Lufthansa arasında da bir rekabet söz konusudur. Türk Hava Yolları, son yıllarda hızla büyümüş ve dünyanın en büyük hava yolu şirketleri arasına girmiştir. Buna karşın Lufthansa da Avrupa'nın önde gelen havayolu şirketlerinden biridir ve dünya genelinde de güçlü bir ağa sahiptir.

Bağlam bilgisi

Bu tweet Türkiye ve Almanya arasındaki ticari ve ekonomik rekabeti göstermektedir. THY'nin Lufthansa'yı geride bırakması, Türkiye'nin ekonomik yükselişi ve 2030'da en güçlü ekonomilere dahil olması, Türkiye ve Almanya arasındaki ekonomik ilişkilerin doğal bir sonucudur. Bu tür gelişmeler, her iki ülkenin de ekonomik rekabetini artırarak daha güçlü bir ekonomiye sahip olmalarına yardımcı olacaktır.

Mikro yapı incelemesi

Bölgesel uyum

Nedensel ilişki

Tweette geçen “THY Alman Lufthansa’yı Ezdi Geçti” ifadesi ile ekonomik bağlamda “Türkiye Yükselişte – Almanya Düşüşte” gibi nedenlerin bir sonucu olarak Almanya Başbakanı'nın Türkiye'ye kin duyduğu varsayılmıştır. Türklere karşı duyulan sözde kinin bir sonucu olarak Merkel'e Türk seçmenlerce oy vermemesi gerektiği vurgulanmıştır.

İşlevsel ilişki

Söylemde yer alan ifadeler, farklı konularda Türkiye'nin başarısına ve potansiyeline işaret etmektedir. İlk ifade, Türk Hava Yolları'nın Alman Lufthansa'yı geride bıraktığı bir başarı öyküsüne işaret etmektedir. Bu, Türkiye'nin havacılık sektöründeki başarısını vurgulamak için kullanılmıştır. İkinci

ifade, Türkiye'nin ekonomik potansiyeline dikkat çekmektedir. Kaynaksız rapora göre 2030'da Türkiye ekonomisi en güçlü ülkeler arasında yer alacağı ifade edilmiştir. Bu ifade, Türkiye'nin ekonomik büyüme potansiyelini vurgulamak için kullanılmıştır. Üçüncü ifade, Türkiye'nin yükselen bir ekonomik güç olduğunu ve Almanya'nın ise gerileme gösterdiğini ifade etmektedir. Bu ifade, Türkiye'nin ekonomik potansiyeli hakkında bir değerlendirme olarak görülebilir ve Türkiye'nin başarısını vurgulamak için kullanılmıştır. Söz konusu bu ifadelerin işlevi, Türkiye'nin başarısını vurgulamak, potansiyelini ortaya çıkarmak ve Türkiye'nin yükselen bir ekonomik güç olduğunu göstermektir. Aynı zamanda Türkiye'nin başarısının, dünya çapında tanınması ve takdir edilmesi için bir çağrı niteliği de taşımaktadır. “Türk ve Türk düşmanına oy moy yok” ifadesi Almanya'da yaşayan Türk kökenli vatandaşların Almanya'da yapılacak seçimlerde, Almanya Başbakanı Angela Merkel'e oy vermemeleri veya desteklememeleri anlamında kullanılmıştır.

Referansal ilişki

Söylemde geçen ifadelerdeki referanslar şu şekildedir:

“Sayın Merkel'e Türk ve Türkiye düşmanı'na oy yok” ifadesi, Türk kökenli seçmenlerin Almanya'da yapılacak seçimlerde Angela Merkel'e karşı bir tavır sergilemesinin gerekliliğine bir atıf yapmaktadır. “THY Alman Lufthansa'yı ezdi geçti” ifadesi, Türk Hava Yolları'nın Alman Lufthansa'yı geride bıraktığı bir başarı öyküsüne işaret etmektedir. “2030'da ekonomisi en güçlü olacak ülkeler sıralandı” ifadesi, Türkiye'nin ekonomik potansiyeline dikkat çekmektedir ve Türkiye'nin 2030 yılında dünyanın en güçlü ekonomilerinden biri olacağı tahmin edilmektedir. “Türkiye yükselişte- Almanya düşüşte” ifadesi ise Türkiye'nin ekonomik potansiyelini ve yükselen bir ekonomik güç olduğunu ifade etmektedir, Almanya'nın ise gerileme gösterdiği iddiasına göndermede bulunmaktadır.

Kelime seçimleri

Söylemde kullanılan kelimeler net olmakla birlikte sert bir dil kullanımı içermektedir. Örneğin ilk ifadede yer alan “kin kusmak” deyiminde aşırı ve agresif bir ifade kullanımı mevcuttur. İkinci ifadede, Türk Hava Yolları'nın Alman Lufthansa'yı “ezdi geçti” ifadesi, oldukça zafer dolu bir ifade olarak kullanılmıştır. Üçüncü ifadede ise “en güçlü olacak ülkeler” ifadesi, Türkiye'nin gelecekteki ekonomik potansiyelini vurgulamaktadır. Son ifadede ise Türkiye'nin yükselişte olduğu ve Almanya'nın düşüşte olduğu ifadeleriyle bir karşılaştırma yapılmıştır. Bu ifadelerin, okuyucuyu etkilemek ve konulara dikkat çekmek için kullanıldığı düşünülmektedir. Ancak söylemde yer alan bazı ifadelerde aşırı ya da abartılı bir dil kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Retorik

Söylemde bazı retorik ifadeler kullanılmıştır. Örneğin “acaba” kelimesi bir soru sorma retorikidir. Bu retorik ile okuyucunun dikkatini çekmek veya düşünmeye sevk etmek amaçlanmıştır. “kin kusmak” ifadesiyle, abartılı bir dil kullanılmıştır. Buradaki amaç okuyucunun dikkatini çekmek veya okuyucuda şaşkınlık yaratmaktır. Ayrıca “Türk ve Türkiye düşmanı'na OY YOK” ifadesi, slogan gibi kullanılarak okuyucunun hissiyatına hitap edilmiştir. İkinci ifadedeki “ezdi geçti” ifadesi, bir karşılaştırma retorik olarak kullanılmıştır ve Türk Hava Yolları'nın başarısını vurgulamak için kullanılmıştır. Üçüncü ifadedeki “en güçlü olacak ülkeler” ifadesi, bir öngörü retorik olarak Türkiye'nin gelecekteki potansiyelini vurgulamak için kullanılmıştır. Son ifadedeki “yükselişte” ve “düşüşte” ifadeleri, bir

karşılaştırma retorığı olarak kullanılmıştır ve Türkiye'nin güçlü olduğunu, Almanya'nın ise zayıfladığını vurgulamaktadır.

Görseller

Tweete ek olarak “2030’da en güçlü olacak ülkeler sıralandı, Türkiye yükselişte Almanya düşüşte”, “Merkel neden mi saldırıyor, Türkiye eski Türkiye değil”, “THY Alman Lufthansa’yı ezdi geçti” ile “Türk, Alman ve İngiliz havayollarının karşılaştırılmasının yer aldığı bir tablo” sunulmuştur.

İnandırıcı bilgiler

Tweete yer alan ifadelerle yönelik herhangi bir kaynak eklenmemiştir. Bu durumda ifadeler yalnızca varsayımdan ibarettir.

Analiz 8: Almanca popülist söylem

Şekil 8. Almanca popülist söylem Twitter örnekleme

Gönderi/görsel içeriği	Gesteuert aus #Iran und #Türkei: Rot-Grün hievt #Islamisten in #Rundfunk-Räte! #gez
Hesap adresi:	@AfD
Kişi/hesap tanımı:	Almanya İçin Alternatif Partisi
Diğer bilgiler:	Twitter Yazarı
Tarih	8 Temmuz 2021
Yorum sayısı	24
Retweet sayısı	166
Beğeni	554
Takipçi sayısı	190 bin 900

Makro yapı incelemesi

Tematik yapı

Bu söylem Almanya'da Almanya'daki Rundfunk-Räte (Radyo Televizyon Konseyleri) yönetim kurullarına İslamcıların yerleştirildiği iddiasını konu edinmektedir. Ayrıca iddiada, bu atamaların İran ve Türkiye tarafından yönlendirildiği öne sürölmektedir. Söylemde yer alan “#gez” etiketi Almanya'daki kamu medya kuruluşu GEZ (Gebühreneinzugszentrale) ile ilgilidir.

Şematik bilgi

Gönderinin anlatım dili

Söylemde iddialı bir ton kullanılmıştır. “Gesteuert aus #Iran und #Türkei” ifadesi, “İran ve Türkiye'den kontrol ediliyor” şeklinde Türkçeye çevrilebilir. Burada belirli bir grubun veya partinin İran ve Türkiye'den dışarıdan bir şekilde kontrol edildiği iddia edilmektedir. Daha sonra “Rot-Grün hievt #Islamisten in #Rundfrunk-Räte!” ifadesi yer almaktadır. Bu ifade, “Kırmızı-Yeşil, Radyo Kurullarına İslamcılar taşıyor!” şeklinde Türkçeye çevrilebilir. Burada, “Rot-Grün” ifadesi, Almanya'da solcu ve yeşil partilerin oluşturduğu bir koalisyonu ifade etmektedir. “Islamisten” ise İslamcıları ifade etmektedir. “Rundfunk-Räte” ise Almanya'daki Radyo Kurullarını ifade eder. Sonuç olarak, bu ifade oldukça iddialı bir dil kullanarak belirli bir siyasi grubun İran ve Türkiye'den kontrol edildiğini ve bu grubun Radyo Kurullarına İslamcılar taşıdığını iddia etmektedir.

Ardalan bilgisi

Bir iddiaya göre Almanya'da solcu ve yeşil partilerin oluşturduğu bir koalisyon, Radyo Kurullarına İslamcılar yerleştirmektedir. Bu iddianın arkasında, bu partilerin İran ve Türkiye gibi ölkelerden dışarıdan kontrol edildiği iddiası yer almaktadır.

Bağlam bilgisi

Bu söylem Almanya'da solcu ve yeşil partilerin oluşturduğu bir koalisyonun İslamcıları Radyo Kurullarına yerleştirdiği iddiasını ortaya atmakta ve bu koalisyonun İran ve Türkiye gibi ölkelerden dışarıdan kontrol edildiği iddiasını taşımaktadır. Bu söylem, muhtemelen Almanya'da siyasi bir tartışmanın ya da çekişmenin bir parçası olarak ortaya çıkmış ve belirli bir siyasi gruba yönelik eleştiriyi veya suçlamayı içermektedir.

Mikro yapı incelemesi

Bölgesel uyum

Nedensel ilişki

Bu söylemdeki nedensel ilişki, İran ve Türkiye gibi ölkelerin dışarıdan müdahalesi ve solcu ve yeşil partilerin oluşturduğu bir koalisyonun İslamcıları Radyo Kurullarına yerleştirmesi arasında kurulmaktadır. Yani iddia edilen neden İran ve Türkiye gibi ölkelerin dışarıdan müdahalesidir ve bu müdahalenin sonucu olarak solcu ve yeşil partiler İslamcıları Radyo Kurullarına yerleştirmektedir.

İşlevsel ilişki

Bu söylemin işlevsel özelliği, belirli bir siyasi gruba yönelik eleştiri veya suçlamayı içermesidir. Bu söylem, solcu ve yeşil partilerin oluşturduğu bir koalisyonun İslamcılarını Radyo Kurullarına yerleştirdiği iddiasını ortaya atmaktadır. Bu iddianın arkasında, bu partilerin İran ve Türkiye gibi ülkelerden dışarıdan kontrol edildiği iddiası yer almaktadır. Söylemin işlevi, belirli bir siyasi gruba veya ideolojiye karşı eleştiri veya suçlama yaparak popülist bir söylem oluşturmak ve muhtemelen kamuoyunu etkilemek veya belirli bir siyasi amaca hizmet etmektir.

Referansal ilişki

Bu söylemde yer alan referansal ilişkiler şunlardır: “#Iran und #Türkei”: Bu ifade, İran ve Türkiye gibi ülkeleri işaret etmektedir. “Rot-Grün”: Bu ifade, Almanya’da solcu ve yeşil partilerin oluşturduğu bir koalisyonu ifade etmektedir. “#Islamisten”: Bu ifade, İslamcılarını ifade etmektedir. “#Rundfrunk-Räte”: Bu ifade, Radyo Kurullarını ifade etmektedir. Bu referanslar, söylemin anlamını ve iddiasını anlamak için önemlidir.

Kelime seçimleri

Bu söylemdeki kelime seçimleri suçlayıcı ve polemik içeren ifadelerdir. Bu ifadeler şunlardır: “Gesteuert aus #Iran und #Türkei”: Bu ifade, İran ve Türkiye gibi ülkelerin Almanya’da siyasi güçleri kontrol ettiği iddiasını yansıtmaktadır. “hievt”: Bu fiil, “yerleştirme” veya “atanma” anlamlarına gelmektedir. Ancak söylemde “İslamcılarının yerleştirilmesi” ifadesi, negatif bir çağrışım yaratmaktadır. “#Islamisten”: Bu ifade, İslamcılarını tek tip bir grup olarak tanımlamaktadır. Ancak İslamcılarının çeşitli eğilimleri ve görüşleri olduğu için bu ifade tüm İslamcılarını tek bir kalıp altında toplamaktadır.

Retorik

Bu söylemdeki bazı retorik unsurlar şunlardır:

Suçlama: “Gesteuert aus #Iran und #Türkei” ifadesiyle İran ve Türkiye’nin Almanya’daki siyasi güçleri kontrol ettiği suçlaması yapılmaktadır. Ayrıca “hievt #Islamisten in #Rundfrunk-Räte!” ifadesiyle de İslamcılarının Radyo Kurullarına yerleştirildiği suçlaması yapılmaktadır.

Popülizm: Bu söylemde, solcu ve yeşil partilerin İslamcılarını Radyo Kurullarına yerleştirdiği iddiası yapılmaktadır. Bu iddia, popüler olmayan bir grubun popüler bir grup tarafından kontrol edildiği algısı yaratarak popülist bir yaklaşım sergilemektedir.

Genelleme: “#Islamisten” ifadesi, tüm İslamcılarını tek bir kalıp altında toplayarak genelleme yapmaktadır. Bu durum, tüm İslamcılarının aynı olduğu ve kötü niyetli oldukları anlamını taşıyabilir, ancak gerçek durumu yansıtmayabilir.

Negatif çağrışım: “hievt” fiili, negatif bir çağrışım yaratarak İslamcılarının Radyo Kurullarına yerleştirilmesinin yanlış olduğu düşüncesini pekiştirmektedir.

Bu retorik unsurlar, söylemin etkisini artırmak için kullanılmıştır. Ancak bu unsurlar manipülatif ve unsurların gerçekleri yansıtmayabilir.

Görseller

Bu tweete ek olarak arka planında cami ve bir çarşafli bir kadın figürü bulunmaktadır. Görselin üstünde “Islamisten gehörend nicht in Rundfunkräte” (İslamcılar Radyo Kurullarına ait değil) yazmaktadır. Fotoğrafın sağında Almanya bayrağı renkleri hakimdir. Görselin en sağında ise AfD logosu ile “Deutschland. Aber Normal” (Almanya. Ama Normal) sloganı yer almaktadır. AfD, Almanya'nın maruz kaldığı göçmenlik, kültür ve ekonomi gibi konulardaki değişimlere karşı çıkan bir parti olarak tanınmakta ve bu slogan da Almanya'nın geçmişindeki olaylardan bağımsız olarak normal bir ülke olması gerektiği düşüncesini yansıtmaktadır.

İnandırıcı bilgiler

Söylemde “Gesteuert aus #Iran und #Türkei” ifadesiyle İran ve Türkiye'nin Almanya'daki siyasi güçleri kontrol ettiği suçlaması yapılmaktadır. Ayrıca “hiev #Islamisten in #Rundfunk-Räte!” ifadesiyle de İslamcıların Radyo Kurullarına yerleştirildiği suçlaması yapılmaktadır. Ancak buna yönelik söylemde herhangi bir kanıt sunulmamıştır. Daha fazla bilgi alınması için AfD'nin web sitesinde yer alan bir haber linki ek olarak verilmiştir.

Değerlendirme ve sonuç

Çözümleme sonucunda yeni medyada Türk-Alman ilişkileri bağlamında üretilen Türkçe ve Almanca söylemlerin özellikleri ile biçimlerinde benzeşen ve ayrılar yönler şu şekildedir:

Yapılan analiz sonucunda, Türk-Alman ilişkileri bağlamında Twitter'da yayımlanan politik söylemlerde genellikle resmî dil kullanımının yaygın olduğu tespit edilmiştir. Bu politik söylemler, ağırlıklı olarak tespit ve eleştiri cümleleri içerdiği görülmüştür. Bir başka deyişle her iki dilde de politik söylem, tespit etme veya eleştiri yapma işleviyle kullanılmıştır. Anlatım dili, her iki dilde de açık, yalın ve doğrudan bir tarza sahiptir. Politik söylemlerde retorik unsurların kullanımı dikkat çekici bir eğilim sergilemiştir. Bununla birlikte, her iki dilde de politik söylemlerde sıklıkla referanslara başvurulduğu gözlemlenmiştir.

Yapılan incelemeler, Twitter'da Türk-Alman ilişkileri bağlamında her iki dilde de üretilen özeleştiril söylemlerin eleştirel ve imalı bir dil kullanılarak ortaya konulduğunu göstermiştir. Almanca özeleştiril söylemlerde, kısa ve net cümlelerin tercih edildiği; Türkçe özeleştiril söylemlerde ise uzun cümlelerin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Söylemin etkisini artırmak amacıyla her iki dilde de cevap almayı hedeflemeyen sorulara, yani cevabı belli olan sorulara yer verilmiş ve böylece istifham sanatına başvurulmuştur. Ayrıca her iki dilde de bu türde üretilen söylemin tonu alaycıdır ve sık sık imalara yer verilmiştir. Retorik unsurlar ve referanslar her iki dilde üretilen söylemlerde sıklıkla kullanılmıştır. Söylemin işlevi her iki dilde de genellikle eleştiri, protesto ve uyarı amaçlarına hizmet etmiştir.

Twitter'da Türk-Alman ilişkileri bağlamında her iki dilde üretilen mizahi söylemler, eleştirel, ironik ve alaycı bir anlatım diline sahiptir. Bu söylemler özellikle karikatürler yoluyla sunulmuştur ve bu söylem türünde genellikle politik konular diyaloglar ile ele alınmıştır. Türkiye ve Almanya arasındaki gerilim ve sıkıntılar mizahi bir şekilde karikatürler aracılığıyla ifade edilmiştir. Bu amaca yönelik olarak retorik unsurlar ve referanslar sıklıkla kullanılmıştır. Hem Türkçede hem de Almancada üretilen mizahi söylemlerde basit ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Ancak bu tür söylemler üretilirken sık sık argo ve aşağılayıcı kelimelerin kullanıldığı da tespit edilmiştir.

Türkçe üretilen popülist söylemlerde genellikle günlük dil kullanımına yakın bir dil kullanılmıştır. Ancak anlatım, keskin ve iddialı ifadeler de içermektedir. Ayrıca Twitter yazarı tarafından üretilen popülist söylemlerde yer alan bazı ifadelerde büyük harf kullanımı ve noktalama işaretlerinde belirgin farklılıklar gözükmemektedir, bu durum yazım kurallarına tam olarak uymayan bir dil kullanıldığını göstermektedir. Buna ek olarak Türkçede üretilen popülist söylemlerde okuyucuyu etkilemek için bazen duygusal bazen de aşırı ya da abartılı bir dil kullanıldığı gözlemlenmiştir. Türkçede üretilen popülist söylemler daha çok karşılaştırma üzerine kurulmuştur. Almancada üretilen popülist söylemlerde ise resmî bir dil kullanılmış ve yazım kurallarına dikkat edilmiştir. İki dilde de bu söylem türünde sıklıkla retorik unsurlar ve referanslara başvurulmuş ve güçlü bir mesaj verilmeye çalışılmıştır. Ayrıca popülist söylemlerin belirli bir siyasi amaca hizmet ettiği de tespit edilmiştir. Bununla birlikte popülist söylemler iki dilde de keskinlik, yanıltıcılık, ilgi çekme ve propaganda unsurları barındırmaktadır. Bu tür söylemlerde ayrıca toplumsal intikam veya duygusal manipülasyon da yer almaktadır.

Yapılan çalışma sonucunda, Türk-Alman ilişkileri bağlamında yeni medya ortamlarından Twitter'da üretilen ve dolaşıma sokulan Türkçe ve Almanca söylemlerde dört farklı söylem türü incelenmiştir. Eleştirel söylem çözümlemesi yöntemiyle gerçekleştirilen analiz sonuçları her iki toplumun da yeni medya ortamlarında benzer temalar ve dil stratejileri kullanarak söylem ürettiğini göstermiştir. Bununla birlikte söylemin çözümlenmesi aracılığıyla dilin kullanımıyla şekillenen söylemin analizi sayesinde Türk ve Alman toplumlarının dinamiklerini anlama konusunda değerli veriler ortaya konmuştur. Son olarak, çalışmada çeşitli söylem türleri ortaya konularak özellikle nefret söylemi odaklı bilimsel araştırmalara yeni bir perspektif sunulmuştur.

Kaynakça

- Alioğlu, N. (2017). Genel İletişim, Sosyal Medya ve Sanat Pazarı. A. M. Kırık ve A. Büyükaslan (Ed.), *Sosyal Medya Araştırmaları 1: Sosyalleşen Birey* kitabı içinde (s. 253-284). Konya: Çizgi Kitapevi.
- Altunay, A. (2012). Kes-Kopyala-Yapıştır: Bir Sanat Yüzeyi Olarak Ekran. D. Yengin (Ed.), *Yeni Medya Üzerine...Yeni İletişim Teknolojileri* kitabı içinde (s. 13-42). Konya: Literatürk.
- Aslan, M. G. (2013, Mayıs). *Yeni Medyanın "Yeni"liği Üzerine*. Yeni Medya Çalışmaları I. Ulusal Kongre'sinde sunulan bildiri, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Ayan, B. (2016). *Sosyal Ağlar Tarihi*. İstanbul: Abaküs Yayıncılık.
- Aytekin, Ç. (2012). Yeni Medyada Sosyal Ağ Uygulaması Olarak Twitter ve Fikir Madenciliği. D. Yengin (Ed.), *Yeni Medyaya ve...* kitabı içinde (s. 102-122). İstanbul: Doğu Kitapevi.
- Balaban, S., J. (2012). Yeni Medya Okuryazarlığı. M. Demir (Ed.), *Yeni Medya Üzerine...Yeni İletişim Teknolojileri* kitabı içinde (s. 291-309). Konya: Literatürk.
- Bayraktutan, G., Binark, Ö., Telli, A., Çomu, T., Doğu B. ve İslamoğlu, G. (2013). Sosyal Medya Ortamlarının Siyasal İletişim Uygulamaları Açısından İncelenmesi: Türkiye'de 2011 Genel Seçimleri'nde Facebook ve Twitter'ın Siyasi Partiler ve Liderler Tarafından Kullanılması. Ankara: Tübitak. Proje No:111k263.
- Best, O. F. (1982). *Handbuch literarischer Fachbegriffe*. Frankfurt a.M.: Fischer Taschenbuch Verlag GmbH.
- Binark, M. (Ed.). (2007). *Yeni Medya Çalışmaları*. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Binark, M. (Ed.). (2014). *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bostancı, M. (2019). *Sosyal Medya: Dün Bugün Yarın*. Konya: Palet Yayınları.

- Bulunmaz, B. (2014). Yeni Medya Eski Medyaya Karşı: Savaşı Kim Kazandı Ya Da Kim Kazanacak?. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 22-29.
- Bußmann, H. (1990). *Lexikon der Sprachwissenschaft*. Stuttgart: Kröner.
- Cangöz, İ. (1999). *Kitle İletişim Kurumlarında Etki Sorunsalı ve Bir İzleyici Araştırması* (Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Çakır, A. (2020). *Söylen Analizi Ne Demek İstiyorsun?* Konya: Palet Yayınları.
- Çelik, H. (2018). *Dil ve Yeni Medya*. İstanbul: Doğu Kitapevi.
- Çetinkaya, A. (2015). Sosyal Medya ve Televizyon İzleme Ölçümü. A. Büyükaslan ve A. M. Kırık (Ed.), *Sosyal Medya Araştırmaları 2: Sosyalleşen Olgular* kitabı içinde, (s. 263-286). Konya: Çizgi Kitapevi.
- Çomu, T. ve Halaiqa, İ. (2014). Web İçeriklerinin Metin Temelli Çözümlemesi. M. Binark (Ed.), *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri* kitabı içinde (s. 31-91). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Doyuran, L. (2018). Medyatik Bir Çalışma Alanı Olarak Eleştirel Söylem Çözümlemesi (Televizyon Dizileri Örneğinde). *Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (4), 301-323.
- Duman, S. (2018). *Söylem Araştırması*. Eskişehir: Dorlion Yayınları.
- Durna, T. ve Kubilay, Ç. (2010). Söylem Kuramları ve Eleştirel Söylem Çözümlemeleri. T. Durna (Ed.), *Medyadan Söylemler* kitabı içinde (s. 47-81). İstanbul: Libra Kitapçılık ve Yayıncılık.
- Düşünceli, D.K. (2023). *Yeni Medyada Türk-Alman İlişkileri Bağlamında Söylem Türleri* (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Fairclough, N. (1989). *Language and Power*. London: Longman.
- Fairclough, N. (1992). *Critical Language Awareness*. London: Longman.
- Fairclough, N. (1995). *Critical Discourse Analysis: The Critical Study Of Language*. London: Longman.
- Fairclough, N. (2003). *Analysing Discourse*. London: Routledge.
- Güçdemir, Y. (2017). *Sosyal Medya: Halkla İlişkiler, Reklam ve Pazarlama*. İstanbul: Derin Yayınları.
- Günay, V. D. (2018). *Söylem Çözümlemesi*. İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.
- İmrağ, Ö. S. & Tokgöz Hozatlıoğlu, D. (2020). Olumluluğun Biçimsel Dillerdeki Sembolik Gösteriminde Bulanık Mantık Yaklaşımı. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift für Germanistik, 85 Jahre Germanistik in der Türkei*, 66-77. DOI: 10.37583/diyalog.802193.
- Kantar, G. (2016). *Türk Siyasetinde Politik Dil Kullanımı: Recep Tayyip Erdoğan'ın Miting Konuşmalarının Söylem Dilinin İçerik Analiziyle İncelenmesi* (Doktora Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, İstanbul.
- Kaplan, A.M. & Haenlein, M. (2016). Dünyanın Bütün Kullanıcıları Birleşin! – Sosyal Medyanın Zorlukları ve Sağladığı Fırsatlar. H. Hülür ve C. Yaşın (Ed.), *Yeni Medya Kullanıcının Yükselişi* kitabı içinde (s. 352-372). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Keller, R. (2005). *Diskursforschung*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften.
- Kluge, F. (1989). *Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache*. Berlin: De Gruyter.
- Kocaman, A. (2009). *Söylem Üzerine*. Ankara: ODTÜ Yayıncılık.
- Kohlhaas, P. (2000). Diskurs und Modell: Historische und systematische Aspekte des Diskursbegriffs und Ihr Verhältnis zu einer anwendungsorientierten Diskurstheorie. In H. U. Nennen (Hrsg.), *Diskurs: Begriff und Realisierung* (s. 29-56). Würzburg: Königshausen und Neumann.
- Küçükbezirci, Y. (2021). *Dijital Çağda Medya Okurluğu ve Yazarlığı*. Konya: Tablet Kitapevi Yayınları.
- Kürkçü, D. D. (2016). *Yeni Medya ve Gençlik*. İstanbul: Kriter Yayınevi.

- Lietsala, K. & Sirkkunen, E. (2008). *Social Media: Introduction to the Tools and Processes of Participatory Economy*. Tampere: Tampere University Press.
- Marwick, A.E. & Boyd, D. (2016). Dürüstçe Tweetlerim, Tutkuyla Tweetlerim- Twitter Kullanıcıları, Bağlam Çöküşü ve Hayali İzleyiciler. H. Hülür ve C. Yaşın (Ed.), *Yeni Medya Kullanıcının Yükselişi* kitabı içinde (s. 108-135). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Messerschmidt, R. & Saar, M. (2014). Diskurs und Philosophie. In J. Angermüller, 1973- und E. Herschinger, F. Macgilchrist, M. Nonhoff und Reisl, Martin und Wedl, Juliette und Wrana, A. Daniel und Ziem (Hrsg.), *Diskursforschung* (s. 42-55). Bielefeld: transcript.
- Özden, İ. (2013). *Türk Gazetelerinde Oluşan Almanya Gerçekliği* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özer, Ö. (2009). *Eleştirel Haber Çözümlemeleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Safko, L. & Brake, D.K. (2009). *The Social Media Bible: Tactics, Tools & Strategies for Business Success*. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Schalk, H. (1997). DISKURS: Zwischen Allerweltswort und philosophischem Begriff. In *Archiv Für Begriffsgeschichte*, (s. 40, 56-104). Erişim adresi: <http://www.jstor.org/stable/44805676>
- Schiffrin, D., Tannen, D., & Hamilton, H. E. (2015). *The Handbook of Discourse Analysis*. New Jersey: Wiley Blackwell.
- Selvi, Ö. (2017). Sosyal Medyada Kriz Yönetimi: Uludağ Elektrik ve Dağıtım AŞ. Örneği. E. Taşdemir ve S. Aslan (Ed.), *Sosyal Medya İletişimi* kitabı içinde (s. 75-90). Ankara: Gece Kitaplığı.
- Sözen, E. (2017). *Söylem: Belirsizlik, Mücadele, Bilgi / Güç ve Refleksivite*. İstanbul: Profil Kitap Yayıncılık.
- Şahin, Ş., Ökmen, B. ve A. Kılıç (2018). *Söylem Analizi Model Önerisi*. Uluslararası Öğrenme Öğretim ve Eğitim Araştırmaları Kongresi. Amasya Üniversitesi, Amasya. Erişim adresi: https://www.academia.edu/42166035/S%C3%B6ylem_Analizi_Model_%C3%96nerisi
- Şahin, Ş., Ökmen, B. ve A. Kılıç (2018, Eylül). *Söylem Analizi Model Önerisi* [Öz]. Uluslararası Öğrenme, Öğretim ve Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sunulan bildiri,
- Titscher, S., Wodak, R., Meyer, M., & Vetter, E. (1998). *Methoden der Textanalyse: Leitfaden und Überblick*. Opladen: Westdeutscher Verlag.
- Van Dijk, J. (2016). *Ağ Toplumunu* (Ö. Sakin, Çev.). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Van Dijk, Teun A. (2009). *Society and Discourse: How Social Contexts Influence Text and Talk*. Cambridge: University Press.
- Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Yengin, D. (Ed.) (2012). *Yeni Medya ve* İstanbul: Anahtar Kitaplar Yayınevi.
- Yule, G. (1996). *Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press.
- Data Reportal: <https://datareportal.com/essential-twitter-stats> [09.10.2023].